

ΕΤΟΣ ©

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΖ'. Συνοδὸν ἐτησίαν Ἐν Ἑλλάδι, γρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ γρ. 20—Αἱ κενόρουμι ἀρχαὶται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἐκάστ. ἔτους καὶ εἰς ἐτήσιον—Γραφεῖον Διευθ. Ἐπι τῆς λειορ. Πανεπιστημίου 39. 19 Φεβρουαρίου 1884

ΑΙ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑΙ

[Μυθιστορία τῆς κυρίας Ουίδα (Louise de la Ramée):
Μετάρρασις Ἀγγέλου Βλάχου]
Συνέχεια ἰδὲ σελ. 103.

Ὁ κ. Χάλλυς πρὸς τὴν Λαίδην Σάρτερς.

Διατί δὲν ἔρχεσσι εἰς τὸ Δροῦμόδρες; Εἴνε ἔλοι κατηγχανακτημένοι. Δὲν θὰ σὲ ἴδω διόλου, ἀφοῦ θὰ μείνω μόνον ἐδῶ δεκαπέντε ἡμέρας.

Ἡ Λαίδη Σάρτερς πρὸς τὸν κ. Χάλλυς.

Ἐν Γλένλοχρη.

Λυποῦμαι εἰλικρινῶς, ἀγαπητέ μου Ἐρρίκε, ὅτι δὲν θὰ σὲ ἴδω, ἀλλὰ δὲν ἠμπορῶ ν' ἀποφασίσω νὰ ἔλθω εἰς τὸ Δροῦμόδρες. Ὅταν ὑπεσχήθην νὰ ἔλθω, δὲν ὑπέθετον ὅτι ὁ ταλαίπωρος αὐτὸς Κίγγλυν θὰ ἔστηνε τὴν σκηνὴν τοῦ αὐτοῦ πλησίον. Ἐνόμιζα, τούναντίον, ὅτι θὰ ἀνεχώρει νὰ κυνηγήσῃ ἐλέφαντας εἴτε εἰς τὴν Ἀφρικὴν εἴτε εἰς τὰς Ἰνδίας. Δὲν θὰ ἐτόλμων νὰ ἐξέλθω τοῦ κήπου, ἀπὸ φόβον νὰ τὸν συναντήσω. Μοῦ εἶνε ἀνυπόφορος ἡξέυρω, ὡς ἡξέυρεις, ὅτι εἶνε κάλλιστος νέος, ἀμέμπτου διαγωγῆς ἐκτὸς τῶν Παρισίων, ὅπου τὰ ἔθιμα ἐπιτρέπουσιν εἰς τὴν ἀγγλικὴν ἀρετὴν νὰ τὸ ῥέπει ὁ λόγος ἐξ ἑ. Οὐχ ἤττον οὐδέποτε θὰ συναινέσω νὰ τὸν νυμφευθῶ, ἔστω καὶ διὰ νὰ γείνω μία τῶν δώδεκα δουκισσῶν τοῦ Ἡνωμένου βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας, πρᾶγμα ἐν τούτοις τὸ ὁποῖον ἴδωσι οἱ φίλοι μου κηρύττουν ὁμοφώνως ὡς τὸ μόνον ἄξιον τῆς ζωῆς. Ἀρκοῦμαι εἰς τὴν τύχην μου. Ἐχω ἀληθῶς σχέδιον νὰ ὑπάγω προσεχῶς εἰς μερικὰς ἐπισκέψεις, ἀλλ' ὄχι ἀμέσως. Ἡ Ἐρμιόνη εἶνε ἐδῶ. Φαίνεται κατενθουσιασμένη μ' ἓνα τῶν γειτόνων μου, τὸν Ἰωάννην Ἐρβερτ, Βάρδελ, ὅστις ἐπέστρεψε πρὸ μικροῦ ἀπὸ μακρονά, πολὺ μακρυνὰ ταξείδιον εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ἄν ἀρέσκωνται ἀμοιβαίως, κανεὶς δὲν θὰ ἐπικρίνη τὴν ἐνωσίν των, διότι, μολονότι εἶνε ἀπλοῦς βαρωνέτος, ἡ οἰκογένεια Βάρδελ ἔχει ἀρχαιότητα πολλῶν αἰώνων.

Ὁ κ. Χάλλυς πρὸς τὴν Λαίδην Σάρτερς.

Τί θὰ εἴπῃ αὐτός; Ἡ Ἐρμιόνη καὶ ὁ Ἰωάν-
ΤΟΜΟΣ ΙΖ'.—1884

νης Ἐρβερτ; Σὺ καὶ ὁ ἄλλος; ὠραῖον τετράγωνον! Ὡς περκατηρεῖς πολὺ ὀρθῶς, οὐδεὶς θὰ ἔχη νὰ εἴπῃ τὸ περκαμικρὸν διὰ τὸν Ἐρβερτ. Ὁ κ. Χάλλυς πρὸς τὴν ἐπίκληρον χήραν Καίρνοουραθ.

Ἀγαπητὴ θεία, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σὰς ἐρωτήσω ἂν δὲν σὰς εἶνε δυνατὸν νὰ πείσητε τὴν Ἐσμῆαν, μολονότι δὲν θέλει ν' ἀκούσῃ τὸ Δροῦμόδρες— νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ὑποχρεώσεις τῆς καὶ πρὸς ἄλλους φίλους; Ἡ διαγωγὴ τῆς ἀρχίζει νὰ φαίνεται πολὺ παραδόξος. Ἄν κατ' οὐδέναν τρόπον ἐννοεῖ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ Milton, τότε σταίλατε σὰς προσκλήσεις. Προσπαθήσατε, πρὸς θεοῦ, νὰ φέρετε ἀντιπερισπασμόν τινα εἰς τὴν σημερινὴν τῶν πραγμάτων κατάστασιν, ἐκ παντὸς τρόπου. Θὰ ἡρχόμην μόνος, ἂν δὲν ἤμην ὑποχρεωμένος νὰ εὐρεθῶ εἰς Ῥώμην ἐντὸς ἐξήκοντα ὥρων.

Ἡ ἐπίκληρος χήρα Καίρνοουραθ πρὸς τὸν κ. Χάλλυς.

Οὐδεὶς αἰσθάνεται περισσύτεραν ἐμοῦ ἀγανάκτησιν διὰ τὰς ἀξιοθρηνητὰς ἀνοησίας— ἡδυνάμην νὰ τὰς ὀνομάσω καὶ πολὺ σκληρότερον— τῆς ἐγγονῆς μου Λαίδης Σάρτερς, ἀλλ' οὐδὲν δύναμαι νὰ πράξω. Εἶνε ἐντελῶς ἀνεξάρτητος, καὶ ἡξέυρετε πρὸ πολλοῦ ποία εἶνε ἡ ἰσχυρογνωμοσύνη τῆς. Οὔτε εἰς τὰ Κέους θὰ ὑπάγῃ, οὔτε θὰ ἐπισκεφθῇ κανέναν τῶν φίλων τῆς. Ἐχω λόγους νὰ πιστεύω ὅτι ἂν μείνῃ εἰς Milton, θὰ μείνῃ διότι ἐξασκεῖ ἐπ' αὐτῆς οἰκτρὸν θέλητρον ἢ συναναστροφή τοῦ ἰταλοῦ καλλιτέχνου, τὸν ὁποῖον ἐκρίνατε κατάλληλον νὰ σταίλατε ἐδῶ. Δὲν ἔχω, ἐννοεῖται, νὰ τὴν μεμφθῶ διὰ τοῦδραν τινα ἀπροσύνην. Σέβεται ἀκριτὰ τὴν παρουσίαν μου, καὶ δὲν θὰ με καταστήσῃ, βεβαίως, μάρτυν τοιούτων ἀσχημιῶν. Συμβαίνουν ἡμῶς πράγματα ἐκρυμμα, καὶ ἡ μετὰξὺ αὐτῶν οἰκειότης ἀρχίζει νὰ μοὶ φαίνεται ἐπιλήψιμος τὸν περκακλει τόσον νὰ γευματίη μαζὺ μαζ! Αὐτὸς ἔχει τόσον νοῦν καὶ τόσον ἀλθθημα εὐπροπειίας, ὥστε ν' ἀρνήται ἄλλ' ἐξ αὐτοῦ ἠμπορεῖτε νὰ κρίνετε ποῦ εὐριακόμεθα. Τῆς διδάσκει ἰταλικὰ καὶ ὠδικὴν γνωρίζετε δὲ τίνων ἄλλων πραγμάτων εἶνε συνήθως αὐτὰ τὰ πράγματα προδέρμα. Δὲν σὰς ἤτο βεβαίως δυνατὸν νὰ προῖδατε, ὅτι ἡ Ἐσμῆα ἤθελε τόσον λησμονηθῆ, ὥστε νὰ δεῖξῃ συμπά-

θελαν προς ένα νέον, τὸν ὁποῖον ἐστείλατε διὰ τὴν ζωγραφίαν τὴν αἰθουσάν της· ἀλλ' οὐχ ἤττον εἶνε πάντοτε λυπηρὸν ὅτι δὲν ἐπρωτιμῆσατε ἄνθρωπον ὠρίμου ἡλικίας καὶ ὕψους ὀλιγώτερον θελκτικῆς. Ἡ κατάστασις αὐτὴ μὲ τινάττει καὶ μὲ σκανδαλίζει, ὅσον δὲν δύναμαι νὰ σὰς ἐκφράσω. Δὲν ἠξεύρω κατὰ γράμμα τί νὰ κάμω. Ἐξ ἀρχῆς εἶχον τὸ προαίσθημα, ὅτι ἡ παράδοξις αὐτὴ ἰδέα τοῦ νὰ καλέσῃ ἰταλὸν διὰ τὴν ζωγραφίαν τὴν αἰθουσάν τοῦ χοροῦ, θὰ ἐπέφερε περιπλοκὴν δυσάρεστον. Ἄν τὴν ἐργασίαν αὐτὴν ἐπεφορτίζοντο καλοὶ κοσμηματογράφοι, θὰ τὴν ἐξετέλουν χωρὶς ἡ Ἑσμέα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν αἰθουσάν πρὶν τελειώσῃ. Βεβαιωθῆτε ὅτι μετεχειρίσθησαν ὅλα τὰ ἐπιχειρήματα διὰ τὴν κατάδειξιν, πόσον ἐπιζήμιοι δι' αὐτὴν ἠδύνατο νὰ καταντήσωσιν αἱ οἰκειότητές της πρὸς ξένον ἄνθρωπον, τοῦ ὁποῖου οὐδὲν ἄλλο ἐκ τοῦ παρελθόντος γνωρίζετε, ἢ μόνον ὅτι ἐζωγράφησε μικρὰν τινὰ πτωχὴν καὶ χωρικὴν ἐκκλησίαν. Ἀναγκάζομαι δὲ νὰ σοῦ ὁμολογήσω ὅτι οὐδεὶς ἐκ τῶν λόγων μου τῆς ἑκαμὲν ἐντύπων. Κατ' ἀρχὰς ἐγέλασε, καὶ μ' εἶπεν ὅτι δὲν ἐβλεπε τί ἄτοπον εἶχε τὸ νὰ μάθῃ ἰταλικά. Ἐπειτα, κουρασθεῖσα φαίνεται νὰ μ' ἀκούῃ ἐπαναλαμβάνουσαν τὰ ἴδια, μού εἶπε καθαρὰ, ὅτι τὸ Milton-Ernest εἶνε ἰδικὴ της ἰδιοκτησία, καὶ ὁ πύργος τοῦ Staines ἰδικὴ μου, ὡς νὰ ἔλεγεν ὅτι καλὰ θὰ ἑκαμνον νὰ ἐπιστρέψω ἐκεῖ. Δὲν ἠμπορεῖτε, καὶ σεῖς καὶ ὁ Λόρδος Λανδουδνος νὰ παρεμβῆτε ὡς παρεπίτροποι;

Υ. Γ. Ἄδύνατον εἶνε νὰ γείνη σκέψις περὶ προσκλησέως ἄνθρώπων, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ Ἑσμέα δὲν θ' ἀπέτεινε κἄν τὸν λόγον· διότι μὴ ἀμφιβάλετε ὅτι δὲν θὰ τοὺς ὁμιλήσῃ, ἂν προσκληθῶσι χωρὶς τὴν συγκατάθεσίν της.

Ο Κ. Χόλλυς πρὸς τὴν ἐπίκληρον χήραν Καίρνοουραθ. Ἀγαπητῆ μου θεία, ἔπτασις, τ' ὁμολογῶ, καὶ δὲν ἠμπορῶ νὰ συγχωρήσω τὸν ἐαυτόν μου διὰ τὴν ἀνουσίαν μου. Ἄλλ' ἀφοῦ ἡ Ἑσμέα οὐδέποτε ἔως τὴν ἕξιν εἰς Milton πλέον τῶν τριῶν μῆνῶν τοῦ ἔτους, πῶς ἦτο δυνατόν νὰ προῖδω ὅτι τὰ πράγματα θὰ ἐλάμβανον τοιαύτην τροπὴν; Φοβοῦμαι ὅτι καὶ ὁ Λανδουδνος καὶ ἐγὼ δὲν ἔχομεν ἄλλην ἐξουσίαν εἰμὴ ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως τῶν κτημάτων της. Δὲν θὰ ἠδυνάμεθα βεβαίως νὰ τὴν ἐμποδίσωμεν νὰ καλέσῃ εἰς γεῦμα ἕνα ζωγράφον, ἀφοῦ καὶ αἱ δύο μας δὲν διατάζομεν νὰ καλῶμεν ζωγράφους εἰς τὴν τράπεζάν μας. Σεῖς ἐκλαμβάνετε τοὺς ζωγράφους ὡς σκουπιστάς τῶν δρόμων· ἀλλ' αἱ ἰδέαι αὐταὶ εἶνε ἀπρηχαιωμέναι πλέον σήμερον· τὸ κατ' ἐμὲ, δὲν μὲ πειράζει διὰ τοῦ νὰ τὸν καλῇ εἰς γεῦμα· τερατώδες νομίζω τὸ νὰ κλώθῃ μαζὺ του. Εἶνε δὲ τὸ πρῶτον ἰδίως λυπηρὸν διὰ τὸν

πτωχὸν αὐτὸν νέον, ὅστις βεβαίως ἐκ τούτου θὰ ὑποφέρῃ. Ὅταν βαρυνθῇ ν' ἀναγινώσκῃ τὸν Τάσσον ἢ νὰ παίζῃ κυνδολῖνον, θὰ λησμονήσῃ βεβαίως ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὥρῶν καὶ τὴν ὑπαρξίν αὐτὴν τοῦ καθηγητοῦ της, καὶ θὰ νομίσῃ ὅτι μεγάλη του εὐτυχία θὰ εἶνε νὰ λάβῃ πεντακοσίους λίρας διὰ τοὺς κόπους του. Νομίζω οὐχ ἤττον ὅτι δὲν θὰ εἴχετε πολὺ δίκαιον ἐκλαμβάνουσα ἐπὶ τὸ τραγικώτερον ὄλην αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν. Λυποῦμαι εἰλικρινῶς, σὰς ὁμολογῶ, ὅτι ἐπάτησα ποτὲ εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ Ρέντσου, τὸ ὁποῖον ἄλλως δὲν ἦτο καὶ πολὺ εὐκόλον νὰ εὑρεθῇ, διότι πρέπει ν' ἀναβῇ τις ἐκάτὸν ἐνενηκόντα πέντε βαθμίδας κλίμακος ἀνηφορικῆς ὡς πλοῖου ἀναβῆρα καὶ σκοτεινῆς ὡς κλίμακος.

Ἡ ἐπίκληρος χήρα πρὸς τὸν Κ. Χόλλυς.

Γνωρίζω κάλλιστα, ἀγαπητέ μου Ἑρρίκε, ὅτι ὁ κόσμος σὰς ὁ ἐλαφρὸς νομίζει περιττῶν πᾶσαν κοινωνικὴν διακρίσιν καὶ ὀνομάζει σχολαστικότητα πᾶσαν σοβαρὰν σκέψιν. Ἐν τούτοις, ἂν ὁ λόρδος Λανδουδνος καλεῖ ζωγράφους εἰς τὸ γεῦμα, δὲν θὰ ἐπέτρεπε βέβαια εἰς τὰς θυγατέρας του νὰ τοὺς νυμφευθῶσι. Νομίζω δὲ ἀναγκαῖον νὰ σὰς εἶπω, ὅτι δὲν μὲ φαίνεται διόλου ἀδύνατον νὰ νυμφευθῇ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ἢ ἐγγονὴν μου, πείσμων καὶ ἀνόητος ὡς εἶνε. Θὰ ἦτο καιρὸς, νομίζω, νὰ συζητηθῇ οἰκογενειακὸν συμβούλιον.

Ο Κ. Χόλλυς πρὸς τὴν ἐπίκληρον χήραν Καίρνοουραθ.

Δὲν ἔχομεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν οἰκογενειακὰ συμβούλια· τί νὰ κάμωμεν, Θεέ μου!

Ἡ ἐπίκληρος χήρα πρὸς τὸν Κ. Χόλλυς.

Δὲν ἠμπορεῖτε νὰ κατορθώσετε νὰ τὸν ἀπειθήσῃ ἢ κυβέρνησῃ του; Εἰς τί ἄλλο χρησιμεύουσιν αἱ περὶ ἐκδόσεως συμβάσεις;

Ο Κ. Χόλλυς πρὸς τὴν ἐπίκληρον χήραν.

Ἄν δὲν ἐπραξεν ἄλλο ἐγκλημα, ἐπὶ τίνι λόγῳ νὰ ζητηθῇ ἢ ἐκδοσὶς του; Ὁ νοῦς μου ἐσταμάτησεν. Γράφω εἰς τὸν Λανδουδνον. Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ τρέξῃ εἰς Milton.

Ἡ ἐπίκληρος χήρα πρὸς τὸν Κ. Χόλλυς.

Μὲ πολλὴν μου χαρὰν θὰ ἴδω τὸν λόρδον Λανδουδνον, καὶ πιστεύω ὅτι ἡ Λαίδη Σάρτερς δὲν θὰ τολμήσῃ νὰ στρέψῃ τὰ νῶτα πρὸς τὸν ἐπίτροπόν της. Ἀλλὰ μὴ λησμονεῖτε, σὰς παρακαλῶ, ὅτι δὲν μὰς ἐστεῖλεν αὐτὸς αὐτὸν τὸν κύριον.

Ο Λόρδος Λανδουδνος πρὸς τὸν Κ. Χόλλυς.

Ἐν Milton Ernest.

Φίλτατέ μοι Ἑρρίκε, ἦλθον ἐδῶ ὑπὸ εὐλογίῳ τινὰ πρόφρασιν, ὡς ἐπεθύμησι. Μὰ τὴν ζωὴν μου, δὲν βλέπω τίμησιν νὰ κάμω. Ἡ γνώμη μου εἶνε, ὅτι ὁ φόβος ἐμώρκανε τὴν Τάβην. Ἄν ἡ Ἑσμέα ἐρωτεύεται τὸν φίλον σου, κρύπτειται θυμῶν. Ὁ νέος αὐτὸς μ' ἀρέσει

πολύ. Εἶνε καλῶς ἀνατετραμμένος ἄνθρωπος καὶ καλλιτέχνης διακεκριμένος. Φαίνεται ὅτι τῆς δίδει μὴ μῆματα ὠδικῆς καὶ κυνδολίνου, πάντοτε κατὰ τὴν ὥραν τοῦ τείνου, εἰς τὴν αἰθουσάν τοῦ χοροῦ. Ἐως εἰς τὰς πέντε τὸν ἀφίνει ἠσυχον ἡ Λαίδη Καίρνοουραθ εἶνε ἔξω φρενῶν· τῆς εἶπον, ὅτι κατὰ τὴν γνώμην μου τὸ καλλίτερον θὰ ἦτο ν' ἀφήσωμεν τὴν Ἑσμέαν μόνην. Δὲν εἶνε πλέον παιδίον, καὶ ἐκτὸς τούτου, δὲν μ' ἀρέσκει νὰ τολμᾷ τις νὰ λέγῃ εἰς γυναῖκα ὅτι δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ εἴπῃ εἰς ἕνα ἄνδρα χωρὶς νὰ ἐκτεθῇ εἰς βλαβίμους. Ἡ Ἑσμέα δὲν εἶνε γυνὴ νὰ κινδυνεύσῃ τὴν ἀξιοπρέπειάν της· εἶνε δὲ μᾶλλον τοῦ χαρακτήρος της νὰ διασκεδάσῃ μὲ τὸν νέον αὐτόν, ἐφ' ὅσον ἔχει τὸ γόητρον τοῦ κενοφρονούς, ἐπειτα νὰ τοῦ σταίλῃ μίαν χρηματικὴν ἐπιταγὴν, καὶ νὰ μὴ τὸν συλλογισθῇ πλέον. Εἶνε ὑπερήφανος ὡς οὐδεὶς τὴν νομίζω δὲ ἀνίκανον νὰ πράξῃ τι ἀνάξιόν της. Καλλίτερον βεβαίως θὰ ἦτο νὰ μὴ τὸν κατοικίσουν ἐντὸς τοῦ πύργου· ἠδύνατο νὰ καταλύσῃ εἰς τὸ χωρίον. Ἀλλὰ τέλος πάντων ἀδύνατον. Ἄν ἡ Ἑσμέα δὲν ἀναχωρήσῃ πρότερον, θὰ μεταβῇ εἰς Κάναν. Ἐπεθύμουν, ὡς ἐπιθυμεῖς, νὰ τὴν ἴδω νυμφευμένην τὸν τελευτήσαν Βία· ἀλλ' οὐδέ μίαν ἔχει ἐλπίδα. Ἡ Τάβη ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ φίλος σου εἶνε τυχοδιώκτης, βραδυκόμος, ὀνειρευόμενος πῶς νὰ γείνη γαμβρός. Ὅλα αὐτὰ εἶνε ἀνοησίαι. Εἰς ἐμὲ φαίνεται πολὺ ἐντιμὸς νέος. Οὐδέποτε δὲ συναίνει ἐξέλιθται τοῦτο ἡ Ἑσμέα. Συνομιλοῦν κάλλιστα· μοιλοῦντι δὲ δὲν ἐνοῶ πολὺ καλὰ γαλλικά, μού φαίνεται ὅτι πολὺ συχνὰ φιλονεικοῦν. Ἡ Ἐρμιόνη ἐνοεῖ τί λέγουν, ἀλλὰ δὲν τὰ ἐπαναλαμβάνει, ἢ πονηρά. Ὅπως δήποτε νομίζω, ὅτι πρέπει ν' ἀποφύγωμεν πᾶσαν ἀνάμιξιν. Ἡ Ἑσμέα δὲν ὑποφέρει χαλινόν, ὁμοιάζει τὰς θυγατέρας μου.

Υ. Γ. Ἡ Τάβη ἐπιμένει εἰς τὸν χαλινόν· τί εὐτυχεῖς ἡμέρας θὰ ἔζησε μαζὺ της ὁ μακαρίτης Καίρνοουραθ! Καὶ πῶς, ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ, θὰ μακαρίζῃ τὸν ἐαυτόν του ὅτι δὲν εἶνε πλέον εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον! Ἄλλοι μόνον εἰς αὐτὸν τὴν ἡμέραν, καὶ ἦν θὰ ὑπάγῃ νὰ τὸν εὑρῇ!

Ο Κ. Χόλλυς πρὸς τὸν Λόρδον Λανδουδνον.

Ἀγαπητέ μου, σ' εὐχαριστῶ μυριάσις. Παλὺ ἀνεκούφισες τὸ πνεῦμά μου. Ἡ ἀξιοσέβαστος χήρα προλέγει πάντοτε γενικὴν πυρκαϊάν, ὅταν τρέβῃ κανεὶς ἐν φωσφόρῳ ἕστω ἂν τὸ τρέβῃ καὶ ἀπὸ τὴν ἀνάποδον. Ὁ Ρέντσος εἶνε ἄνθρωπος καλῶς ἀνατετραμμένος, δὲν ἀμφιβάλλω. Οἱ πλείστοι τῶν ἰταλῶν ἔχουν ἀρχαῖον εὐγενὲς αἷμα εἰς τὰς φλέβας των, καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν εἶνε βέβαιος περὶ τῆς ἀρχικῆς των καταγωγῆς. Εἶμαι συμφωνώτατος, ὅτι

πρέπει ν' ἀφήσωμεν πλήρη ἐλευθερίαν εἰς τὴν Ἑσμέαν.—Συγχωρήσέ μου αὐτὸ τὸ σῦσιμον. Ἐγὼ νὰ γράψω ἔχθεσιν περὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ κεννάθεως καὶ ἄλλων ὀμοειδῶν φυτῶν, τὰ ὁποῖα παράγει ὁ τόπος. Εἶνε μᾶλλον προξενικὴ ἐργασία. Οὐδεὶς βεβαίως θὰ τὴν ἀναγνώσῃ ἐν τῷ Ὑπουργεῖῳ τῶν Ἐξωτερικῶν· θὰ μείνῃ θαυμάσια εἰς τὰ ἀρχεῖα πεντήκοντα ὅλα ἔτη, καὶ κατόπιν θὰ σταλῇ εἰς τὰ ἀρχεῖα χωρὶς ποτὲ ν' ἀναγνώσῃ. Ἀλλὰ τὸ καθῆκον εἶνε καθῆκον, καὶ ὅταν ἀκόμη τὸ θερμομέτρον δεικνύῃ 45 βαθμοὺς εἰς τὴν σκιάν. Εἶνε εἰκοσιπέντε Ἀυγουστοῦ καὶ ὁ δυστυχὴς φίλος σου εἶνε εἰς τὴν Ῥώμην. Ἡ κίονία πόλις δὲν ὑπάρχει πλέον. Πάντα ἀφανίζονται. Καταπίπτει εἰς κόνιν ὑπὸ τοὺς τροχοὺς τῶν ἵπποσιδηροδρόμων καὶ ἐνώπιον τῶν παντοειδῶν ἐργολᾶβων καὶ νεωτεριστῶν τῆς σήμερον. Οὐδὲν πλέον ἱερὸν ἀπομένει εἰς τὸν σημερινόν κίονα.

Ο Λόρδος Ρέντσος πρὸς τὸν Λὸν Ἐκκελίον Φερράριον.

Ἀκριβὲ καὶ ἀγαπητέ μου πάτερ, οἱ φιλικοὶ σου φόβοι περὶ τῆς ἠσυχίας μου εἶνε τοῦ λοιποῦ περιττοί. Ἡ Λαίδη Σάρτερς ἀνεχώρησε. Λέγεται δὲ ὅτι δὲν θὰ ἐπανέλθῃ πρὸ τῆς προσεχοῦς ἀνοιξέως. Πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν, ἦλθεν ἐδῶ εἰς λόρδος, τοῦ ὁποῖου δὲν ἐνθυμοῦμαι, ἀλλὰ καὶ ἂν ἐνθυμούμην δὲν θὰ κειτώρθον νὰ γράψω τὸ ὄνομα. Εἶνε εἰς τῶν παρεπιτρόπων της· τὴν ἕξιν εἶνε αὐτὴ εἰς ἀνήλιξ, ἢ ἐξουσία τῶν ἐπιτρόπων αὐτῆς περιορίζεται μόνον εἰς τὰ κτήματά της. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἡ ἰδιοκτησία κατέχει πάντοτε τὴν πρώτην θέσιν· τὸσον καλὰ τὴν ὑπερασπίζου καὶ τὴν φυλάττουσι νόμοι διὰ τοὺς ἀπογόνους, ὡστε οὐδεὶς σχεδὸν φαίνεται ὅτι τὴν καρπούται ἐντελῶς. Δὲν ἰσχυρίζομαι ἐν τούτοις ὅτι οἱ περιορισμοὶ αὗτοι τοῦ δικαιοῦματος τῆς ἰδιοκτησίας δὲν συντελοῦσι εἰς τὸ ἐθνικὸν μεγαλεῖον. Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ἡ Λαίδη Σάρτερς λυπεῖται ὅτι ἀνεχώρησεν. Ἐφαίνετο πολὺ ἐνδιαφερομένη εἰς τὰς μελέτας τὰς ὁποίας τῆς εἶχε ἀρχίσει. Ἐνοεῖ τὴν ἕξιν, τί σημαίνει καλὴ ὠδικὴ μέθοδος. Οἱ πρόην καθηγηταὶ της ἐπεθύμουν, ὑποθέτω, πολὺ νὰ φανοῦν ἀρεστοὶ εἰς νεκρὰν Λαίδην ἔχουσαν εἰσόδημα πέντε ἑκατομμυρίων καὶ δὲν ἐτόλμων νὰ τῆς ἐξηγήσωσι, πόσον ἀπαραίτητος εἶνε ἡ ἀκριβεία καὶ ἡ ἰσορροπία κατὰ τὴν χρῆσιν τῶν φυσικῶν της δώρων. Προφανῶς ἐλυπήθη ἀναχωρῶσα. Μοὶ τὸ εἶπεν εἰλικρινέστατα. Ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀναβάλῃ περισσύτερον τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑποχρεώσεών της. Αἱ δυστυχεῖς αὐταὶ ὑπάρξεις γίνονται θύματα τῶν ὑποσχέσεών των. Ὁ Λόρδος μὲ τὸ τῶσον παράδοξον ὄνομα δὲν εἶδεν, ὑποθέτω, εὐαρέστως τὴν οἰκειότητα τῆς Λαίδης Σάρτερς μαζὺ μου. Εἶνε ἄνθρωπος πολὺ εὐάρεστος εἰς τὰς σχέσεις

του. Έχει βλέμμα διορατικόν και πολλήν λεπτότητα υπό επιφανείαν τραχύτητος και ἀδιαφορίας, αἰτίνες ἰδίως χαρακτηρίζουσι τοὺς ἀγγέλους τὰς μεταχειρίζονται ὡς πρόσχημα, ὑπὸ τὸ ὁποῖον κρύπτουσιν ὅ, τι θέλουσιν.

Δὲν ἤξεύρω, ἂν διὰ παιδούς ἢ χλευῆς κατώρθωσεν τὴν Λαίδην Σάρτερος νὰ ἐπισπεύσῃ κατὰ ἓνα μῆνα τὰς ἐπισκέψεις, τὰς ὁποίας εἶχεν ὑποσχεθῆ νὰ κάμῃ. Ὁπωσδήποτε, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, ἐπέτυχεν ὅ, τι ἤθελε, και οὕτως ἀνεχώρησεν αὐτὴ πρὸ ὁκτώ ἡμερῶν μετὰ τῆς μητρός της. Πόσον κενὴ και σιωπηρὰ εἶνε ἡ μεγάλη αὐτὴ κατωικία! Τίποτε δὲν παραβάλλεται μετὰ τὴν προνοητικὴν ἀγαθότητα τῆς οἰκοδεσποίνης μου ὡς πρὸς τὰς διαταγὰς τὰς ὁποίας ἔδωκε διὰ νὰ με περιποιηθῶσι. Δύναμαι νὰ ἱππεύω ἢ νὰ ζευγνύω εἰς τὴν ἀμαξάν ὄλους τοὺς ἵππους κατ' ἐκλογὴν μου. Παρηγγεῖλε τοὺς ἀνθρώπους της νὰ με ὑπακούωσι καθ' ὅλα, πρῶτον τὸ ὁποῖον, ὑποθέτω, διόλου δὲν τοὺς εὐχαριστεῖ. Μ' ἐκλαμβάνουσι, φοβοῦμαι, ὡς εἶδος τι κατασκόπου. Μόνη ἐξαιρέσις εἶνε ὁ φίλος μου ὁ κηπουρός. Αὐτὸς μ' ἔχει εἰς μεγάλην ὑπόληψιν, διότι ἀγαπῶ τὰ ἀνθὰ και κατὰ γνωρίζω περὶ αὐτῶν, ὡς ὅλοι γενικῶς οἱ καλλιτέχναι. Εἶμαι λοιπὸν ἐδῶ μόνος, ἐντὸς τοῦ φοβεροῦ τῆς γαλακτοῦ ὑπηρετῶν, αἰτίνες δὲν κἀκινουν ἄλλο, μούρ κίνετα, πρὸς νὰ τρώγουν, νὰ χασμῶνται και νὰ ἐνδύωνται. Ἀρχίζω ἐν τούτοις νὰ συνειθίζω αὐτὴν τὴν ζωὴν, και ἂν αἱ βροχεραὶ ἡμέραι ἦσαν ὀλιγώτεροι δὲν θὰ εἶχα κανὲν παράπονον· αἱ πύκται, αἱ κέδροι, αἱ δρυὲς και αἱ μακρά ἐκ φιλύρων δεινροστομαίαι περιβάλλουσι τοὺς τόπους τούτους δι' ἐπιβλητικὸν τινος και μεγαλοπρεποῦς χαρακτήρος. Ὅταν τὸ φῶς δὲν ἦνε ἀρκετὸν ὥστε νὰ ζωγραφίζω, πηγάζει εἰς τὸν κῆπον μερικαὶ δοξαχὰδες φαίνονται ὅτι με γνωρίζουσι· μίαν μάλιστα με πλησιάζει, ὁσάκις με βλέπει, ἀντὶ νὰ φεύγῃ. Τὴν λέγουσι πολὺ φαίην, ἀλλ' εἶνε χαριτωμένον ζῶον. Φορεὶ ἀκόμη ἐν ἀργυροῦν περιδέρκιον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὁ κόμης, ὅστις τὴν εἶχεν ἐνοουμένην, ἐγράφε τὸ ὄνομα Νερίνα, ὄνομα τῆς μητρός μου, ἂν ἐνθυμῆσαι. Μ' ἐφάνη διὰ τοῦτο ὅτι ἐπανεὐρίσκα ἓνα φίλον ἐπὶ τῆς ξένης γῆς. Ἐξ ὅσων ἐμαθὸν ὁ κόμης αὐτὸς ὠνομάζετο Ἄλουρεδ. Εἶχε πολλὰς ταξιδεύσει εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὅπου τὸν εἶλασκον βεβαίως, ὡς λέγουσι, ἀκόσμοπολιτικὸν του ἰδέσει. Δὲν ἦτο περίφημος ἀνθρώπος, ἂν πιστεύσῃ τις τὰ λεγόμενα και ὅσα μου διηγήθη ὁ ἀρχικηπουρός. Ὁ φίλος μου αὐτὸς ἔχει μίαν ὄραϊκον οἰκίαν εἰς τὸ χωρίον και ἓνα ἵππον, μετὰ τὸ εἰσὸδημα του δὲ θὰ ἦτο πλούσιος ὡς Βενετὸς ἢ Φλωρεντῖνος ἀρχων. Ἡ φιλικρία μου αὐτὴ δὲν θὰ σοῦ προσένησεν βεβαίως ἄλλην εὐχαριστήσιν, ἢ μόνον

ὅτι θὰ σὲ καταστήσῃ μέτοχον τῆς ζωῆς μου. Τί τὰ θέλεις, σὲ τὸ ἐξομολογοῦμαι, ἡ Λαίδη Σάρτερος μου λείπει. Καὶ πῶς ἀλλέως ἦτο δυνατόν νὰ γείνη; Μολονότι κατὰμονος, δὲν ἠμπορῶ ἐν τούτοις νὰ εἶπω ὅτι πλήττω. Δὲν πλήττω ποτὲ, ὁσάκις εἰμ' ἐλεύθερος νὰ κἀμνω ὅ, τι θέλω και νὰ ἀναπνέω ἐλεύθερον ἀέρα ὅταν μ' ἐρεχεται διάθεσις. Εἶνε ἀληθές, ὅτι ὁ ἀήρ ἐδῶ δὲν εἶνε πολὺ φιλόφρων. Φοβοῦμαι, τ' ὁμολογῶ ἐν πάσῃ ταπεινότητι, μὴ ἀποκτήσω τὴν ευχάριστον συνέπειαν τῆς πολυτελοῦς αὐτῆς ζωῆς. Ἔως τὸρκα δὲν εἶχα ποτὲ τάπητα εἰς τὸ δωμάτιόν μου· οἱ τοίχοι του ἦσαν γυμνοί, ἂν ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲν τοὺς ἐγέμιζα με εἰκόνας μου· τὰ ἐπιπλά μου ἦσαν πτωχικά, και ἡ τροφή μου πεινροτάτη: ἐν ῥύφημα, ὀλίγος ἄρτος, καρποὶ και μίαν μικρὰ φαίην ἐγγωρίου οἴνου· τὸρκα ὅμως, —τόσον εὐκόλα κκοσυνεθίζεις τις, —μου φαίνεται φυσικώτατον νὰ ἔχω πάντοτε λουτρον εἰστωμον, τὰ ἐνδύματά μου ζεσκιονισμένα και διπλωμένα, πᾶσαν μου ἀνάγκην προλαμβάνω μὲνην, και τράπεζαν ἐστρωμένην τρις τῆς ἡμέρας δι' ἐμὲ μόνον· τράπεζαν δὲ πλήρη ἀπὸ ἀργιλλόπλαστὰ τῆς Κίνας, ἀπὸ ἀργυρᾶ σκευὴ τῶν χρόνων τῆς βασιλείας Ἀννας, ἀπὸ παντὸς εἶδους περιζήτητα πράγματα, οἴνους γαλλικοῦς . . . ἔκτος τῶν γιγαντιαίων ὑπηρετῶν, αἰτίνες περιφέρονται κύκλω μου, χωρὶς νὰ κἀκινουν περισσώτερον θόρυβον ἀπὸ ποντίκια. Ἡ ζωὴ αὐτὴ μου φαίνεται τὸρκα φυσικώτατη, και ἐντρέπομαι ἀναλογιζόμενος, ὅτι θὰ αἰσθανθῶ τὴν στέρησιν της, ὅταν θὰ ἀναγκασθῶ πάλιν νὰ φορέσω τὸν κλοιὸν τῆς πτωχείας. Ὑπερηφανεύομαι πρὸ τινων ἐτών, πιστεύων ὅτι ἦμην φιλόσοφος, ποιητὴς εὐχαριστούμενος εἰς μὲνην τὴν διανοητικὴν τροφὴν και περισφρονῶν τὴν κλοσχοχίαν. Βλέπω δυστυχῶς σήμερον, ὡς οἱ περισσώτεροι τῶν δῆθεν σοφῶν, ὅτι ἡ περιφρόνησις μου δὲν ἦτο ἄλλο ἢ ἀπειρία. Εἶνε ἀναντίρρητον ὅτι εἰς τὸ κλίμα μας ζῆ τις πολὺ εὐκολώτερον με μίαν δροχὰν δαμάσκηναι και μ' ἐν τεμάχιον ἄρτου. Πάτωμα χωρὶς τάπητα δὲν φαίνεται τόσον γυμνὸν ὅταν τὸ κοσμοῦν αἱ ἠλιακαὶ ἀκτίνες και αὐρετ' ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἡλλουσκ κληματῆς. Δὲν εἶνε καλὸν ὁπωσδήποτε νὰ προσηλοῦται τις εἰς τὰς ἀπὸ λαύσε εἰς τῆς Κραπύης, ὅταν γνωρίζῃ ὅτι ἡ ἐπαύριον φέρει ἐργασίαν, ἀβεδοκιδιότητα και πειναν. Ὅχι, πιστεύσέ με, δὲν φοβοῦμαι ν' ἀρήσω τοὺς τόπους τούτους, διότι ποθῶ, ὡς θὰ ὑποθέσῃ: ἴσως, τὴν παρουσίαν μιὰς γυναικός. Ἄλλος λόγος βρύνει ἐπ' ἐμὲ, και ὁ λόγος οὗτος εἶνε πολὺ ὀλιγώτερον εὐγενῆς και πολὺ εὐτελέστερος. Δὲν εἶμαι τόσον στωικός, οὔτε τόσον πνευματολάτρης, ὅσον ὑπέθετον, ἀλλ' εἶμαι πάντοτε ὁ εὐγνώμων και ἀφωσιωμένος πρὸς σέ, κ. τ. λ.

Ἡ Λαίδη Σάρτερος πρὸς τὸν Λέοντα Ρέντσον· Εἰς Milton Ernest

Ἐν Αεουρβυ

Πῶς πηγάζει ἡ ζωγραφικὴ; Γράφετέ μου και εἰπάτε μου τί γίνεσθε;

Ὁ Λέων Ρέντσον πρὸς τὸν Δὸν Ἐκκελιόν Φερράρον.

Πρέπει νὰ σοῦ ἐμπιστευθῶ, ἀγαπητέ μου πάτερ, ἐν πρῶτον, τὸ ὁποῖον ἔχω βάρος εἰς τὴν καρδίαν μου περισσώτερον παρ' ὅ, τι δύναμαι νὰ σοῦ ἐκφράσω. Ὅταν μάλις περὶ τίνος πρόκειται, θὰ σοῦ φανῇ πιθανῶς, ὅτι ἡ ἠθική μου κατὰστασις εἶνε ὅλως διόλου ἀδικκιολόγητος. Μάλις ἐν πρώτοις, ὅτι ἡ Λαίδη Σάρτερος ἀναχωροῦσα μ' ἐνεπιστεύθη τὰ κλειδιά τῆς βιβλιοθήκης και με ἔδωκε τὴν ἄδειαν νὰ μεταχειρισθῶ ὅλα τὰ περὶ τέχνης συγγράμματα και ὅλας τὰς παλαιὰς εἰκονογραφίας ὅσας περιέχει. Ἄν πιστεύσῃ τις τὰ λεγόμενα, ἡ οἰκογένεια ἐν γένει δὲν διεκρίνετο διὰ τὴν διανοητικὴν της μόρφωσιν, ἐκτὸς τοῦ τελευταίου κόμητος Ἄλουρεδ, ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ἐκληρονόμησεν ἡ μήτηρ τῆς Λαίδης Σάρτερος. Ἦτο φιλοτέχνης, και εἰς αὐτὸν ὁρῶνται ὅλα αἱ καλλιτεχνικαὶ συλλογαὶ, ὅσαι εὐρίσκονται ἐδῶ. Ἐπὶ πολὺ ἐδίστασα νὰ δεχθῶ τὴν προσφορὰν τῆς Λαίδης Σάρτερος, ἀλλὰ τοσοῦτον ἐπέμεινε και τόσον ἐφάνετο ἐπιθυμοῦσα νὰ μου δώσῃ τὸ δειγμα αὐτὸ τῆς ἐμπιστοσύνης της, ὥστε θὰ ἦτο ἀστοπον ἂν ἐγὼ ἐπέμεινον ἀνούμενος, μολονότι θὰ ἐπροτίμων ν' ἀποφύγῶ τόσον μεγάλην εὐθύνην. Ὑποπέτω ὅτι ὁ σοβαρὸς ἀρχιτέκτωνος Κ. Λάνδων πνέει μὲνα ἐναντίον μου διὰ τὴν ἐδῶ θέσιν μου. Ἄσού λοιπὸν ἐνέδωκα, εὖρον εἰς τὴν βιβλιοθήκην ὕλην πρὸς μακρὰν και ἐνδιαφέρουσαν ἐργασίαν, ἥτις μ' ἀπασχολεὶ κατὰ τὰς βροχερὰς ἡμέρας, τόσον ἀφθύνους εἰς αὐτὸν τὸν τόπον. Αἱ ἱστογραφίαι, ἐργα μεγάλων ζωγράφων ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, εἶνε σωρευμένα χωρὶς καμμίαν τάξιν χρονολογικὴν ἢ εἰδογραφικὴν. Μικρογραφίαι και νομισματοσῆμα κενταὶ ἀνάμικτα εἰς τοὺς συρτάς. Ὁλόκληρος συλλογὴ εἰκονογραφικῶν ἀρχετύπων, τῶν πλείστων ἰταλικῶν, τοιαύτην σύχην ἐλασθεν, ὡς ἂν ἦτο σωρὸς εἰκόνων κομμένων ἀπὸ καμμίαν εἰκονογραφικὴν ἐφημερίδα. Κρατῶ πάντοτε ἐπάνω μου τὸ κλειδίον τῆς βιβλιοθήκης: τοῦτο δὲ κινεὶ εἰς φοβεράν ἐναντίον μου ἀγανάκτησιν τὸν σοβαρὸν Λάνδων. Με θεωρεὶ ὡς προσωπικὸν του ἔχθρον. Ἐν μέση τοῦ χάους ἐκείνου, οὔτινος πάντα σχεδὸν τὰ στοιχεῖα ἔχουσι ἀληθῆ καλλιτεχνικὴν ἀξίαν, εὐρίσκονται σχεδιογραφῆματα ἀξιόλογα, ἐργα τοῦ τελευταίου κόμητος Ἄλουρεδ, ἀποθανόντος πρὸ τριακοντα ἐτών.

Ἄν δὲν κατήγετο ἐκ μεγάλου γένους, θὰ ἐγίνετο βεβαίως διάσημος ζωγράφος. Μεταξὺ τῶν σχεδιογραφημάτων αὐτῶν, τὰ ὁποία εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ σπουδαὶ ἐκ φύσεως, ὑπάρχει ἐν

παριστάνον νέκν ρωμαϊκῶν, τῆς ὁποίας τὰ χαρακτηριστικὰ ἔχουσι περίεργον ομοιότητα μετὰ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς μητρός μου. Οὐδεμίαν λέξις εἶνε γραμμένη ὑποκάτω τῆς εἰκόνας. Ἐπειτα, εἰς ἄλλο χαρτοφυλακίον, εὖρον ἄλλας τρεῖς σπουδάς, κατὰ τὸ αὐτὸ πρότυπον. Ἡ μίαν παριστᾷ ὀλόσωμον νέκν κόρην, φέρουσαν ὕδριαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Θὰ εἴπῃς, ὅτι εἶνε ἀπλή σύμπτωση, ομοιότης τυχαία, ὁ ἔθνικὸς τύπος και αὐδὲν πλέον, και θὰ ἔχῃς δίκαιον. Δὲν με κἀμνει τὴν χάριν, σὺ ὁ κάλλιστος και ἀγαπητότατος τῶν φίλων μου νὰ μου γράψῃς ὅ, τι γνωρίζεις, ὅ, τι ἐνθυμείσαι περὶ τῆς μητρός μου; Ἡ ἔθνικότης τοῦ πατρός μου ἐγνωσθῆ ποτέ; Ἀπέ τὴν καλωσύνην νὰ μου ἀπαντήσῃς ταχέως και διὰ μακρῶν.

Ὁ Δὸν Ἐκκελιόν Φερράρος πρὸς τὸν Λέοντα Ρέντσον.

Ἄπαντῶ, ἀγαπητέ μου υἱέ, διὰ πρώτον ταχυδρομαίῳ εἰς τὴν ἐπιστολήν σου, τὴν ὁποίαν ἔλαβα σήμερον· ἀλλὰ δὲν ἔχω τί περισσώτερον νὰ σοῦ εἶπω παρ' ὅσα γνωρίζεις. Ἡ μήτηρ σου ἦτο πολὺ γνωστὴ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τῶν βουνῶν μας· ἦτο κόρη τοῦ βουκόλου Εὐκρέστου Ρέντσου. Εἰς ξένος, τὸν ὁποῖον οἱ ἀνθρώποι τοῦ τόπου ἐξελάμβανον ὡς καλλιτέχνην, ἤλθε καὶ ἐμεινεν ἐδῶ μερικὰς ἐβδομαδάς. Ἡ Νερίνα Ρέντσου ἀνεχώρησε μετὰ του, ἢ δὲ ἀπουσία της διήρκεσεν ἐν ἔτος. Κατ' αὐτὸ τὸ διάστημα ὁ Ρέντσος ἐφρονεῖτο ὑπὸ ταύρου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐρριπτε τὴν θηλιάην. Ὅταν ἐπέστρεψεν ἡ Νερίνα, δὲν εἶπεν εἰς κανένα πῶθεν ἤργετο. Ὁ πατήρ της Ρέντσος τῆς εἶχεν ἀρήσει μικρὰν περιουσίαν. Μετ' ὀλίγους μῆνας ἐγέννησε σέ, τὸν ὁποῖον ἐβάπτισα και κατέγραψα ὑπὸ τὸ ὄνομα Λέων Ρέντσος. Σοῦ ἔδωκα τὸ ὄνομα Λέων, ἐκ τῆς ἐπωνυμίας της μικρῆς μου ἐκκλησίας, και τὸ ἐπώνυμον Ρέντσος, τὸ ὁποῖον ἔφερεν ὁ πάππος σου. Ὅταν ἐγίνεις ἐπτά ἐτῶν ἔχασες τὴν μητέρα σου, ἥτις εἶχε τότε εἰκοσιεπτὰ ἐτῶν ἡλικίαν. Οὐδέποτε, ὅταν ἐξωμολογεῖτο ἢ ἄλλοτε, μοῦ ὑπέδειξε πῶς εἶχε ζῆσει κατὰ τὴν ἀπουσίαν της, οὔτε πού εἶχε διαμῖνει, οὔτε τίνος κοινωνικῆς τάξεως ἀνθρώπος ἦτο ὁ πατήρ σου· ἦτο χαριτωμένον πλάσμα ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν, και δὲν ἐσπερευτο ὀρθόν νοῦν. Ἄλλὰ ἀπ' ἧς ἡμέρας ἐγεννήθη, οὐδέποτε μ' ἐφάνη ὅτι ἀπέλασκεν ἐντελῶς τῶν διανοητικῶν της δυνάμεων. Ἴσως λύπη μεγάλη εἶχε ταράξει τὸ λογικὸν της, ἴσως και ἡ σφοδρὰ συγκίνησις τὴν ὁποίαν της ἐπρυξένησεν ὁ θάνατος τοῦ πάππου σου, τὸν ὁποῖον ἐμαθὸν ἀφνείδως ἀπὸ ἓνα βῆσπόν. Ὁπωσδήποτε ποτὲ μοῦ δὲν κατώρθωσα νὰ της ἀποσπάσω μίαν λέξιν περὶ τῆς κατὰγωγῆς σου. Ἐσομπερᾶνα, ὅτι θὰ τὴν εἶχεν ἐγκαταλείψει ἐξαφνὰ ὁ ἐραστής της; ὅστις και αὐτὸς θὰ ἠγνοεῖ ἴσως ὅτι ἦτον ἐγκυος. Δὲν εἶνε ἀδύνατον νὰ ἦτο αὐτὸς

εὐγενής· οἱ ὀλίγοι ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι τὸν εἶδαν ἐδῶ, τὸν λέγουν vero signore. Ἄλλ' εἶνε ἀληθές ὅτι λέγουν τὸ ἴδιον δι' ὅσους ἐξοδεύουν. Αὐτὰ μόνον ἤμπορῶ νὰ σὲ πληροφορήσω, ἀγαπητέ μου, καὶ ἀληθῶς κατὰ πνεῦμα υἱέ. Ἄν ἐγνώριζα περισσότερα, δὲν θὰ ἐδίσταζον νὰ σοῦ τὰ γράψω. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ μήτηρ σου οὐδέποτε μοῦ ἐξεμυστηρεῖθη. Ἴσως ἠγάπα τόσον πολὺ τὸν ἐραστήν της, ὥστε δὲν ἠθελε νὰ ὁμιλήσῃ περὶ αὐτοῦ· καὶ κατὰ τοῦτο εἶχεν ἄδικον· ἀλλ' ἐκτὸς αὐτοῦ, ὡς σοῦ προέλεγον, τὸ πνεῦμά της μ' ἐφάνη πάντοτε ταρταχμένον ἀφ' ἧς ἡμέρας μὰς ἐπανήλθε. Σ' ἐλάτρευεν· ἂν δὲ εἶχε ζήσει ἕως ὅτου νὰ ἠδύνασο νὰ τὴν ἐνοήσῃς, καὶ ἂν ἰδίως προέβλεπον ὅτι ἐκινδύνευε ν' ἀποθάνῃ αἰφνιδίως ἐκ καρδιακοῦ νοσήματός, ἴσως θὰ σοῦ ἀπεκάλυπτε τὴν ἀλήθειαν.

Παράδοξον ἀληθῶς μοῦ φαίνεται ν' ἀνεκάλυψες εἰκόνα ὁμοιάζουσαν τῆς μητρός σου, εἰς ἀγγλικὴν οἰκίαν καὶ τόσον μακρὰν ἀπ' ἐδῶ. Ἀλλὰ πρέπει ὅμως νὰ σοῦ εἴπω, ἀγαπητέ μου Λέων, ὅτι καὶ παιδικαὶ ἀναμνήσεις εἶνε πολὺ ἀπιστον πρᾶγμα, ἔστω καὶ περὶ μητρικῆς μορφῆς. Ἐπειτα ὁ κλασικὸς τύπος τοῦ προσώπου σου καὶ τοῦ προσώπου της δὲν εἶνε σπάνιος εἰς τὸν τόπον μὰς, ἰδίως εἰς τὰ ἀπόκεντρα μέρη, ὅπου τὸ αἶμα διατηρήθη καθαρὸν καὶ ἀμιγῆς ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Αἰνείου.

(Ἐπιτετα τμήματα).

ΧΡΟΝΙΚΑ ΕΚ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

Τὸ ἀκίνητον.—Νέα κινητήριος μηχανὴ τοῦ Honigmann ἔχει ἀνεκάλυψεν πρὸς καὶ ἐφαρμογὴ αὐτῆς εἰς τὴν κίνησιν τῶν τροχιοδρόμων καὶ πλοίων ἐν Γερμανίᾳ.—Ἐξήγησις τοῦ μηχανισμοῦ τοῦ παρόντος ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν δύναμιν, ἧτις καλεῖται τὴν μηχανήν.—Χρησιμοποίησις τῆς ἡλιακῆς θερμότητος εἰς μηχανικὴν δύναμιν.—Ἡσπόλητις τοῦ ῥωμαϊκοῦ στόλου ἐξῆλθε τῶν Συρακουσῶν ἀπὸ τῶν κελῶν κατόπιν τῶν φυσικομαθηματικῶν Ἀρχιεπισκόπων.—Ἡσπόλητις ἐπίσης ἀπὸ τοῦ κοίλου κατόπιν τῶν ἠσπολῶν τοῦ πολιορκουμένου τῆς Κωνσταντινουπόλεως στόλου τοῦ Οὐλαίνου.—Διακέρσις τοῦ ἱεροῦ πυρός ἐν Αἰγύπτῳ ἀπὸ τῶν κοίλων κατόπιν.—Πρώτη μηχανήματα ὑέλου πρὸς περιστροφὴν καὶ χρησιμοποίησιν τῆς ἡλιακῆς θερμότητος.—Ἡ ἡλιακὴ χύτρα τοῦ Ducarla.—Ἡ ἡλιακὸς δυναμοπαραγωγὸς τοῦ Mouchot.—Ἐρευνητικὸν οἰκονομικὸν καὶ εὐχερὲς πειρᾶσμα πρὸς ἀποκάλυψιν καὶ χρησιμοποίησιν τῆς ἡλιακῆς θερμότητος.—Μικροσκοπικὴ κινητήριος μηχανὴ τοῦ Carolet ἐντός ἀρεθῶν δοκτύλου.—Διάφοροι θεσμίτικοι λεπτοεργατοὶ μικροσκοπικῶν ἀντικειμένων.—Σπέρμα ἀρούρης πρὸς ἐπιγεγραμμένην στροφὴν ποιῶντες ἐξ 60 σπικῶν λέξιον.—Μικροσκοπικαὶ ἀμφέροι καὶ μύλοι κινούμενοι ὑπὸ φύλλῳ.—Σήματις πρὸς διασπορὰν ἐλεγκτῶν χρυσοῦ γράμμων.—

Ἐν τῷ σημερινῷ κατακλυσμῷ τῶν ἀνεκάλυψων καὶ ἐφευρέσεων ὑπάρχουσιν ἐτι πνεύματα μὴ ἰκανῶς ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης ἐφωτισμένα, ἅτινα μάλιστα καταναλίσκονται ἀναζητοῦντα ἀντικείμενα καταδεδικασμένα ὑπὸ τῆς ἀληθοῦς ἐπιστήμης ὡς ἀδύνατον νὰ πραγματοποιηθῶσιν οἷα π. χ. ὁ τετραγωνισμὸς τοῦ κύκλου καὶ τὸ ἀεὶ κίνητον.

Καὶ ἡ Ἑλλάς, καθ' ὅσον ἐνθυμούμεθα, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν παρέχει τὰ θύματα αὐτῆς εἰς τὴν ἐρευναν τῆς λύσεως ἀμφοτέρων τῶν ζητημάτων αὐτῶν. Ἴδου δὲ ὅτι ἐσχάτως πάλιν εἰς ἕτερον ἐν Γαλλίᾳ ἐκ τῶν περιχώρων τοῦ Λυῶν διακηρύττει τὴν ἀνεκάλυψιν τέλους τοῦ ἀεὶ κινήτου αὐτοῦ, τοῦ ἐνεργοῦντος ἄνευ μηχανισμοῦ πολυπλόκου οὐδὲ ὑγροῦ τινος οἰουδήποτε, ἐν ᾧ καιρῷ οἱ ἄλλοι πάντες καταγίνονται νὰ τελειοποιήσωσι τὰς ἤδη ὑπαρχούσας μηχανὰς καὶ πολλαπλασιάσωσι τὰς πηγὰς τῆς παραγωγῆς τῶν μηχανικῶν δυνάμεων.

Δυστυχῶς, ὡς ἐννοεῖται, καὶ ἡ δικηρύξις αὕτη εἶναι ἀδελφὴ τῶν μέχρι τοῦδε γενομένων προηγουμένων διακηρύξεων καὶ δὲν εἶναι ἡ ὄνειρον ἐτι ἡ πραγματοποιήσις της.

Δὲν ἔχει ὅμως αὐτῷ σπουδαιοτάτη τις ἐσχάτως ἀνεκάλυψις κινητήριου μηχανῆς ὑπὸ τινος φαρμακοποιοῦ ἐν Aix-la-Chapelle τῆς Πρωσσίας ὀνόματι Honigmann, ὅστις διὰ τῆς θεσμικῆς αὐτοῦ ἐφευρέσεως κατορθοῖ περίπου τὸ ἀεὶ κίνητον τοῦτο, ὑπὸ τινος ἐπιπέδου, καθ' ὅσον ἡ κινήσει αὕτη μηχανὴ τίθεται εἰς ἐνεργεῖαν ἄνευ πυρός διαρκούς ἢ ἠλεκτρισμοῦ· ἔπαξ δὲ τεθεῖσα εἰς ἐνεργεῖαν αὕτη καθ' ἑαυτὴν εἶτα παράγει δυνάμεις διακτηρούσας ἀμοιβαίως τὴν λειτουργίαν τῆς μηχανῆς.

Εἶναι ἀληθῶς θαυμασίως καὶ εὐφυεστάτη ἡ ἐφεύρεσις, ἧτις—κατὰ τὸν Πρύτανιν τοῦ πολυτεχνικοῦ Πανεπιστημίου τῆς Aix, Mullner ὁμιλήσαντα περὶ αὐτῆς πρό τινος ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τούτῳ—προώριστα νὰ καταβάλλῃ τὰς ἄλλας μηχανὰς τὰς κινούμενας διὰ τοῦ ἀτμοῦ ἢ συμπυκνωμένου ἀέρος ἢ ἠλιακῶν ἀκτίνων ἢ ἠλεκτρισμοῦ!

Ἡ μηχανὴ αὕτη ἤδη πολλάκις περιῆλθε τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως ταύτης ἐλεύσασα τὸν θεσμικὸν καὶ περιέργειαν τῶν κατοίκων, ἅτε κινουμένη ἄνευ καταφανοῦς κινήσεως καὶ παρέχουσα τὸ μυστηριώδες θέαμα μηχανισμοῦ, οὐ ἢ δυνάμεις εἶναι ἀόρατος.

Μάλιστα, ἰδού ἀναγγέλλεται ἤδη, ὅτι ἡ ἐφεύρεσις αὕτη ἐφημερεύσει εἰς τινὰς γραμμὰς τροχιοδρόμων (tramways) ἐν Γερμανίᾳ ὡς καὶ ἐπὶ τινος μικροῦ ἀτμοπλοίου διασχίζοντος τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ Sprée τοῦ διαβρέχοντος τὴν πόλιν τοῦ Βερολίνου.

Ἴδου δὲ εἰς τί συνίσταται ὁ μηχανισμὸς οὗτος.

Πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν ἐπιστήμην εἶναι γνωστὸν, ὅτι καὶ ἀλατούχοι διαλύσεις βράζουσιν εἰς

θερμοκρασίαν πολὺ ἀνωτέραν ἐκείνης, εἰς ἣν βράζει τὸ ἀπλοῦν ὕδωρ, ἧται ἄνω τῶν 100 βαθμῶν. Ἀλλ' εἶναι γνωστὸν ἐπίσης, ὅτι εἰσάγοντες εἰς τὰς ἀλατούχους ταύτας διαλύσεις ἀτμοὺς ἀπλοῦ ὕδατος—οἵτινες βεβαίως ἐσηματίσθησαν εἰς 100° θερμοκρασίαν—δυνάμεθα νὰ ὑψώσωμεν τὴν θερμοκρασίαν βραχυπρόθετον τῶν διαλύσεων αὐτῶν εἰς τὸν βαθμὸν τῆς βρασείας τῶν, ἧτοι εἰς πολὺ ὑψηλότεραν θερμοκρασίαν τοῦ ἀτμοῦ αὐτοῦ, τῶν 100 βαθμῶν.

Ὁ ἀτμὸς εἰσπυκνώνεται ἐντὸς τῆς ἀλατούχου διαλύσεως συμπυκνῶνται ἀπολύον τὴν θερμοκρασίαν του· τῆς ἐργασίας δὲ ταύτης ἐξαιουλούθησις ἐπὶ τινὰ χρόνον, φθάνει στιγμῆ, καθ' ἣν ἡ ἀπολυομένη θερμότης τοῦ ἀτμοῦ θερμαίνει τὴν διάλυσιν μέχρι τῆς βρασείας της.

Τὴν προεισαγωγὴν ταύτην ἐκ τῆς φυσικῆς ἐνομήσεως ἀναγκαίαν νὰ ποιήσωμεν ἐνταῦθα, ὅπως καταστήσωμεν ὅσον τὸ δυνατόν καταληπτόν πρὸς πάντας τοὺς ἀναγνώστας τὸν μηχανισμόν τῆς ἐφευρέσεως ταύτης, διότι οὐ εὐφυῆς ἐπιστήμων ἐφευρέτης ἐπὶ τῶν δεδομένων τούτων τῆς φυσικῆς ἐσθηρίχθη εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς κινήσει μηχανῆς του, ἧτοι ἐπὶ τῆς δι' ἀτμῶν ὕδατος θερμάνσεως μέχρι βρασείας διαλύσεως τινος.

Ἡ μηχανὴ αὕτη συνίσταται ἐκ δύο κυλίνδρων, ἐνὸς ἐσωτερικοῦ καὶ ἐτέρου ἐξωτερικοῦ. Ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ κυλίνδρου τίθεται διάλυσις καυστικοῦ νάτρου (σόδας), ἧτις βράζει εἰς 190° περίπου ἐπὶ δὲ τοῦ περιβάλλοντος ἐξωτερικοῦ κυλίνδρου τίθεται ὕδωρ ἀπλοῦν οὐ ὁ ἀτμὸς τίθησιν εἰς ἀέναντον σχεδὸν ἐνεργεῖαν τὴν μηχανὴν ὀλόκληρον ὡς ἐξῆς:

Κατὰ πρῶτον θερμαίνεται τεχνητῶς μέχρι βρασείας τὸ ὕδωρ, ὅπερ ἀπολύει ἀτμοὺς οἵτινες διὰ καταλλήλων σωλήνων φέρονται ἐν τῷ κυλίνδρῳ, ἐνθα ὑπάρχει ἡ διάλυσις τοῦ καυστικοῦ νάτρου. Ἡ διάλυσις αὕτη θερμαίνεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον διὰ τῆς ἀπολυομένης θερμότητος τῶν ἐν αὐτῇ συμπυκνωμένων ὑδατῶν μέχρι τῆς βρασείας αὐτῆς, ἧτοι μέχρι περίπου 190 βαθμῶν.

Ἀπαξ ἐπιτευχθέντος τούτου πᾶσα τεχνητὴ θερμάνσις τοῦ ὕδατος παύει, καθ' ὅτι αὕτη πλέον τελεῖται ὑπ' αὐτῆς ταύτης τῆς μηχανῆς ἀμοιβαίως, κατὰ τὸνδὲ τὸν τρόπον:

Διὰ τῆς βρασείας τῆς νατρίουχοῦ διαλύσεως ἐπιτυγχάνεται θερμοκρασία ὑψηλὴ 190° ἧτις πᾶσα δὲν εἶναι ἀναγκαία εἰς τὴν κίνησιν τῆς μηχανῆς. Ἐπομένως μέρος μὲν τῆς θερμοκρασίας ταύτης μετατρέπεται εἰς δύναμιν διακτινοῦσαν τὴν λειτουργίαν τῆς κινήσει μηχανῆς, τὸ δ' ἕτερον μέρος χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν διακτινοῦσιν τῆς βρασείας τοῦ ἀπλοῦ ὕδα-

τος, ὅπερ παρέχει τοὺς ἀναγκαίους πάλιν ἀτμοὺς τοὺς διακτινοῦντας τὴν εἰς 190° βρασίν τῆς νατρίουχοῦ διαλύσεως.

Οὕτω λοιπὸν ἡ μηχανὴ αὕτη παράγει ἀφ' ἑαυτῆς, κατ' ἐπίνοιαν θαυμασίαν, τὴν θερμότητα τὴν ἀναγκαίουσαν διὰ τὴν κίνησιν της καὶ τὰς βράσεις ἅμα τῶν ὑγρῶν της. Εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, τὸ αἰώνιον πῦρ, ὅπερ ἐνεργεῖ ἐνταῦθα, καὶ θὰ ἦτο ἴσως ἡ μηχανὴ αὕτη τὸ ἄνευθεν ἀεὶ κίνητον, ἂν μὴ ἀτυχῶς ἠραιούτο ἡ νατρίουχοῦς διάλυσις ὑπὸ τῶν ἐν αὐτῇ προστιθεμένων βραχυπρόθετον συμπυκνωμένων ὑδατῶν, καὶ ἂν μὴ τὸ ἀπλοῦν ὕδωρ δὲν ἐξηγλυαιτο διὰ τῶν ἀτμῶν, οὗς παρέχει εἰς τὴν νατρίουχοῦν διάλυσιν!

Ὅχι ἤττον, ὅπως ποτ' ἂν ἦ, ἡ μηχανὴ αὕτη παρέχει 5 συνεχῶν ὥρων ἐργασίαν διὰ 500 χιλιογράμμων καυστικοῦ νάτρου. Μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ χρόνου τούτου μόνον ἡ διάλυσις πρέπει ν' ἀναθερμαίνεται καὶ ὁ λέβηθς πρέπει νὰ ἐφοδιαζέται διὰ νέου καυστικοῦ νάτρου.

Κατὰ τὸν ἀνωτέρω μνημονευθέντα Πρύτανιν Mullner ἡ κινήσει αὕτη μηχανὴ τοῦ Honigmann ἔσται ἡ ἰσχυρὰ ἀντίπαλος τῆς ἐν τῇ γενέσει της ἐτι εὐρισκομένης ἠλεκτρικῆς κινήσει μηχανῆς, διότι ἔχει τὸ μέγα πλεονέκτημα τοῦτο, ὅτι καὶ ἠλεκτρικὰ μηχαναὶ, ὡς σήμερον κατασκευάζονται, ἔχουσιν ἀνάγκην νὰ προμηθεύωνται συχνάκις ἐκ τινος κεντρικοῦ σταθμοῦ τὴν δύναμιν αὐτῶν, ἐνῶ ἡ νέα κινήσει μηχανὴ τοῦ Honigmann φέρει αὐτὴ ἡ ἴδια ἀφ' ἑαυτῆς τὴν πηγὴν τῶν δυνάμεων της! Ἀπαξ θερμανθεῖσα δὲν ἔχει πλέον οὐδενὸς ἀνάγκην. Δὲν δίδει δὲ πρὸς τούτοις οὔτε καπνὸν οὔτε μετὰ κρότου διεκρούοντα ἀτμὸν, ὡς αἱ σημερινὰ ὑπάρχουσαι ἀτμομηχαναὶ, καὶ ἐπομένως δύναται νὰ χρησιμοποιηθῆσι θαυμασίως εἰς τὰς ἐν ταῖς μεγαλοπόλεσι συγκοινωνίας.

Ἐμνήσθημεν ἀνωτέρω τῶν διὰ τῆς συγκοινωνίας τῶν ἠλιακῶν ἀκτίνων κινήσει μηχανῶν. Τὸ ζήτημα τοῦτο ὅμως δὲν ἐλύθη ἐτι ὑπὸ πρακτικῆν ἐπιπέδου, ἂν καὶ πολλὰ ἐξυχα πνεύματα ἐπὶ μακρὸν ἐπάσχολῃ.

Πᾶσα θερμότης ἐστὶ δύναμις χρησιμοποιήσιμος. Εἶναι φυσικὸν λοιπὸν, ὅτι τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα πρὸ ἐτῶν πολλῶν ἐζήτησε νὰ χρησιμοποιηθῆσι τὴν θερμότητα τοῦ ἡλίου, ἧτις κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν φυσικῶν καὶ ἀστρονόμων μόλις εἶναι καταληπτή. Ἀρκεῖ μόνον ν' ἀναφέρωμεν τὸν ὑπολογισμόν τοῦ Pouillet, καθ' ὃν ἕκαστος τετραγωνικὸς ποῦς μόνον ἐκ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἡλίου παρέχει δύναμιν θερμογόνον 7 χιλιάδων ἵππων! Ὅποις γιγάν-

ταιος πηγή θερμότητας, και όλα δύνανται μηχανική!

Εκ της αρχαιότητας προσεπάθησαν να περισυλλέξωσι και χρησιμοποιήσωσι την ανεξάντλητον ταύτην πηγήν της ήλιακής θερμότητος, και είναι γνωστόν, ότι ο διάσημος Έλληνα φυσικομαθηματικός Αρχιμήδης κατώρθωσε να πυρπολήσῃ τὸν τὰς Συρακούσας πολιορκούντα ἐχθρὸν Ῥωμαϊκὸν στόλον διὰ κατόπτρων, δι' ὧν συνεκέντρον τὰς ήλιακὰς ακτίνας εἰς κοινὴν ἐστίναν ἀναπτύσσουσαν θερμοκρασίαν ἰκανὴν ν' ἀναφλέξῃ τὰ ξύλινα σκάφη.

Δι' ἐπαναλήψεως δὲ τοῦ αὐτοῦ πειράματος τοῦ Αρχιμήδους ὁ ἀλεξανδρινὸς φιλόσοφος Πρόκλος, καθὰ ἱστορεῖ ὁ βυζαντινὸς ἱστορικός τοῦ 16 αἰῶνος Ζωναρᾶς, ἐπυρπόλησεν ἐν τῷ Βοσπόρῳ τὸν πολιορκούντα τὴν Κωνσταντινούπολιν στόλον τοῦ Σκύθου στρατηγοῦ Οὐϊταλίνου.

Λέγεται μάλιστα, ὅτι καὶ πρὸ τοῦ Αρχιμήδους ἡ αἰγυπτιακὴ θεοσκεία ἤδη ἐγνώριζε τὴν φυσικὴν ταύτην ιδιότητα τῶν κοίλων κατόπτρων, δι' ὧν αἱ ἰέρειαι, αἱ τεταγμέναι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἱεροῦ πυρός, κατώρθουν ν' ἀπολαμβάνωσιν αὐτὸ διὰ τῆς ἀναφλέξεως καυσίμων ὑλῶν.

Οὐχ ἥττον τὰ ἱστορικὰ ταῦτα γεγονότα ἐπιμακρὸν ἐθεωρήθησαν ὡς μῦθοι καὶ ἀδύνατα, καὶ μόνον πρῶτος ὁ Γερμανὸς φυσικὸς Kircher τὸν 17 αἰῶνα ἀπέδειξε διὰ πειραμάτων τὸ δυνατόν αὐτῶν. Εἶτα δὲ ἐπίσης ἀπέδειξε τούτο καὶ ὁ μέγας Γάλλος φυσιοδίφης Βυρφῶν, ὅστις διὰ καταλλήλους τοποθετηθέντων κοίλων κατόπτρων ἀνέφλεξε ξύλα εἰς ἀπόστασιν 200 ποδῶν καὶ ἐτήξεν ἄργυρον εἰς ἀπόστασιν 120 καὶ μάλυδον εἰς ἀπόστασιν 50 ποδῶν.

Μετ' ὀλίγον δὲ τῷ 1767 ὁ διάσημος Έλβετὸς φυσικὸς Saussure κατεσκεύασε μηχανήμα, δι' οὗ ἐσκόπει νὰ περισυλλέξῃ καὶ χρησιμοποιήσῃ διὰ τῆς ὑάλου τὴν ήλιακὴν θερμότητα. Τὸ μηχανήμα τοῦτο, ὅπερ ἐπωνομάσθη ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἡλιόθερμόμετρον, συνίστατο ἐκ 5 ὑελίνων κισθίων ἐμβαλλομένων τῶν μὲν ἐντὸς τῶν δὲ καὶ κεχωρισμένων ὑπὸ διαστημάτων ἢ θαλάμων, ἐνθα ἠδύναντο νὰ μετρήσωσι διὰ θερμομέτρων τὴν θερμοκρασίαν. Διὰ τοῦ εὐφυοῦς μηχανήματος ὅμως τούτου δὲν κατώρθωθη νὰ ἐπιτευχθῇ θερμοκρασία μεγαλύτερα τῶν 80 βαθμῶν.

Εκ τούτου ὅμως ὠρμήθη ἕτερος ὁ Ducarla μικρὸν κατόπιν καὶ κατεσκεύασε τὴν καλουμένην ἡλιακὴν χύτραν, ἥτις μικρὸν τοῦ

πρῆγουμένου μηχανήματος διαφέρει, δι' ἧς ὅμως κατώρθωθη ἡ ἐπιτεύξις θερμοότητος ἰκανῆς διὰ τὴν ἐψησὶν χόρτων καὶ κρέατος ἐντὸς τῆς κεντρικῆς θήκης.

Ἄλλὰ καὶ πάλιν δὲν ἦτο δυνατόν νὰ λυθῇ τὸ ζήτημα κατὰ τρόπον πρακτικὸν διὰ τοῦ νέου τούτου μηχανήματος. Αἱ ἐπ' αὐτοῦ μελέται ἐξηκολούθησαν ἐνδελεχῶς καὶ πρὸ τινῶν ἐτῶν ὁ Γάλλος Mouchot κατώρθωσε διὰ μηχανημάτων, ὅσον πολυπλόκων ὅσον καὶ εὐφυῶν, νὰ προσεγγίσῃ λίαν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος αὐτοῦ τελειοποιήσας τὸ ἀνωτέρω μηχανήμα, ὅπερ οὕτω τελειότερον ἐξετέθη καὶ ἐλειτούργει κατὰ τὴν ἐν Παρισίοις τελευταίαν διεθνή ἐκθεσιν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν ἡλιακὸς δυναμοπαράγωγός (générateur solaire) τοῦ Mouchot.

Μέχρι τοῦ σημείου λοιπὸν τούτου εὐρηται σήμερον καὶ ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τῆς χρησιμοποίησεως τῶν ήλιακῶν ακτίνων εἰς τὴν παραγωγὴν κινητηρίου δυνάμεως.

Ἄρα καὶ αὗται αἱ λαμπραὶ, ἀλλὰ πολὺμυχοὶ ἐρευναι, ὡς βλέπομεν, πρὸς ἓνα καὶ μόνον κύριον σκοπὸν ἀποβλέπουσι: πῶς νὰ ἐπιτευχθῇ μηχανικὴ δύναντις δι' ἥττον τιμίου ὑλικοῦ καὶ διὰ μηχανημάτων μὴ δαπανηρῶν καὶ ὅσον οἷόν τε ἀπλῶν.

Δὲν ὑπάρχει, δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, μηχανικὸς ἢ μηχανουργός, ὅστις νὰ μὴ προσεπάθησε νὰ ἐπιτύχῃ ὅπωςδὴποτε τὰς ἀνωτέρω συνθήκας ἐκ τούτου δὲ αἱ πολυάριθμοι ἐρευναι καὶ τὰ πειράματα τὰ καθημερινῶς γιγνόμενα, διὰ τῶν ὁποίων προσπαθεῖται νὰ χρησιμοποιηθῇ πᾶσα δύναντις ἐν τῇ φύσει ὑπάρχουσα δι' οἰουδὴποτε μέσου.

Αὗται δὲ αἱ ἀτμομηχαναὶ ὅπως καὶ ὁποῖα τροποποιήσεσι δὲν ὑπέστησαν καὶ ὑφίστανται καθ' ἑκάστην σκαπούσας τὴν οικονομίαν, τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ὄγκου αὐτῶν, τοῦ βάρους, τὴν ἀπουλάκρυνσιν τῶν κινδύνων καὶ πάντων ἐν γένει τῶν ἐλαττωμάτων, ἅτινα παρουσιάζουσιν!

Ἰδίως εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς οικονομίας ἐπενοήθησαν διάφορα μέσα, ἐν οἷς ἐν εἶναι καὶ τὸ τῆς παραγωγῆς τοῦ ἀτμοῦ, οὐχὶ δι' ἀπλοῦ ὕδατος ἐξατμιζομένου εἰς 100°, ἀλλὰ δι' ὑγρῶν πτητικῶν ἐξατμιζομένων εἰς πολὺ μικροτέραν θερμοκρασίαν.

Οὕτω κατὰ τὴν διεθνή ἐν Παρισίοις ἐκθεσιν τοῦ 1867 ἐλειτούργει ἀτμομηχανή, ἥς ὁ ἀτμός προήρχετο ἐκ τῆς ἐξατμίσεως ὑγροῦ συνιστάμενου ἐξ ἀμμωνιάδους διαλύσεως. Ἐκτοτε δὲ πλεῖστα ἄλλα οὐαίκα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εὐεξατμιστοὶ ἐπίσης ἐπροσάθησαν ν' ἀν-

τικταστήσωσι τὸ ἀπλοῦν ὕδωρ τῶν ἀτμομηχανῶν. Κατὰ τὸν ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῆς βιομηχανίας εὐρισκόμενον πινάκα ζωῶ τῶν 10 διπλωμάτων προνομίου ἐζητήθησαν καὶ παρεχωρήθησαν δι' ἀτμομηχανῶν ἐνεργούσας διὰ τῆς καθαρᾶς ἀμμωνίας, τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, τοῦ χλωροφορμίου καὶ μέχρις αὐτῆς μάλιστα τῆς φοβερᾶς νιτρογλυκερίνης!

Ἐπειδὴ πρόκειται περὶ ἀτμομηχανῶν, ἅς ἀναφέρωμεν ἐπικαίρως καὶ τὴν θαυμαστὴν μικροσκοπικὴν κινητήριον μηχανὴν διὰ τοῦ πεπισμένου ἀέρος τοῦ Γάλλου ὄρολογιοποιτοῦ Carolet, ἥςτις ἀπας ὁ πολυσύνθετος μηχανισμός περιλαμβάνεται ἐντὸς τοῦ κοίλου σφενδόνης δακτυλίου κεκαλυμμένης ὑπὸ ὑελίνου ἢ μισφαιρίου.

Ὁ μηχανισμός οὗτος τίθεται εἰς ἐνεργεῖαν διὰ τινος σφαίρας ἐξ ἐλαστικοῦ κόμματος (caoutchouc), ἥτις συγκοινωνεῖ διὰ μέσου τοῦ δακτυλίου πρὸς τὴν μηχανήν. Πέζοντες τὴν σφαῖραν ὠθοῦμεν τὸν ἐν αὐτῇ ἐμπεριεχόμενον ἀέρα πρὸς τὸν δακτύλιον καὶ δι' αὐτοῦ πρὸς τὸ κοίλον τῆς σφενδόνης, ἐνθα εὐρηται ἡ μηχανή, ἥτις παρῆθ' ἀρχεται νὰ λειτουργῇ θαυμασίως.

Τούτο ὑπομιμνήσκει ἡμῖν σειράν ταιούτων λεπτεπιλέπτων ἐργασιῶν ἀντικειμένων μικροσκοπικῶν δεικνυόντων μέχρι τοῦ δύναται νὰ φθάσῃ ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ ἐπιδεξιότης τοῦ ἀνθρώπου!

Οὐχὶ πρὸ πολλοῦ, κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1882, ἐγένετο μετὰ τόσου πατάγῳ λόγος πανταχοῦ ἐν Εὐρώπῃ τοῦ ὄρου, ὅπερ προσέφερον εἰς τις μανδραρίνος ἐκ τῆς Hong Kong τῆς Σινικῆς πρὸς τὸν πρίγκιπα τῆς Οὐαλλίας καὶ ὅπερ συνίστατο εἰς μίαν στροφὴν ποιήματος συντεθειμένην εἰς τιμὴν τοῦ πρίγκιπος καὶ συνιστάμενην ἐξ ἐξήκοντα σινικῶν λέξεων ἀπασῶν ἐγγεγραμμένων—ἐννοεῖτε διὰ ποίων λεπτῶν χαρακτῆρων—ἐπὶ ἐνὸς ἀπέματος ὀρύζης ἐπιμελῶς θεθειμένου ὑπὸ ὕελον ἐντὸς ἀργυρᾶς θήκης.

Ἡ Mme de Sévigné ἐν τινὶ ἐπιστολῇ αὐτῆς (4 Δεκεμβρίου 1673) ἀναφέρει τὸ ἀνέκδοτον ταῦτο:

«Ἐλεγον πρὸ τινος εἰς τὸν δελφίνα (βασιλικὸν διάδοχον τῆς Γαλλίας), ὅτι ὑπῆρχεν ἀνθρώπος τις ἐν Παρισίοις, ὅστις ἐφιλοτέχνησεν ἐν ἀριστουργηματικῇ μικροσκοπικῇ ἀμαξῇ συρμένην ὑπὸ ψύλλων. Ὁ δὲ δελφὶν στραφεὶς πρὸς τὸν πρίγκιπα δὲ Κοντῆ:

—Τίς λοιπὸν, εἶπε, κατεσκεύασε τοὺς χαλινούς;

—Ἀράχνη τις τῶν περιχώρων, ἀπήντησεν ἐτοίμως ὁ πρίγκιψ.»

Σήμερον ἐν τούτοις ἐν Παρισίοις τὰ ἀμαξίδια ταῦτα δὲν εἶναι σπάνια, καθ' ὅσον ἀντὶ 15 λεπτῶν δύναται τις εἰς πάσας τὰς ἐξοχικὰς εὐρτάς καὶ πανηγύρεις νὰ ἴδῃ οὐ μόνον ἀμαξίδια μικροσκοπικὰ, ἀλλὰ καὶ μύλους καὶ διάφορα ἄλλα ἀντικείμενα κινούμενα ὑπὸ ψύλλων διεγειρόντων τὴν ἐκπληξὴν διὰ τὴν ὑπομονὴν καὶ ζῆλον, μεθ' ὧν ἐργάζονται οἱ πτωχοὶ.

Τοιοῦτοι μακρόθυμοι καὶ ἐπιτήδαιοι λεπτοῦργοι δὲν ἐλείψαν καὶ ἐκ τῆς ἀρχαιότητος. Οὕτως, ἐὰν πιστεύσωμεν τὸν Αἰλιανόν, Μυρμηκίδης τις Μιλήσιος καὶ Καλλικράτης Λακεδαιμόνιος ἐποίησαν τέθριππα ὑπὸ μύιας καλυπτόμενα, «καὶ ἐν σπασίμῳ δίστιχον ἐλεγείον χρυσοῦς γράμμασιν ἐπέγραψαν!»

Ὅντως ὁ Μυρμηκίδης εἶναι ἀντάξιός τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ἐχειράζοντο ἀληθῶς μυρμηκίαι χεῖρες, ὅπως ἐπὶ σπασίμου ἐπιγράφωσι δίστιχον ἐλεγείον!

Ἐν Παρισίοις 20 Ἰανουαρίου (ἔ.ν.) 1884.

ΜΥΡΜΗΚΕΣ ΜΕΛΙΣΣΑΙ ΚΑΙ ΣΦΗΚΕΣ

Συνέχεια: 76 σελ.

Ε'

Ἡθικὰ καὶ κοινωνικὰ αἰσθήματα τῶν μυρμηκῶν. Ὁ Κ. Grote λέγει, ὅτι εἶνε ἀδύνατος ἡ διατήρησις κοινωνίας τινὸς ἄνευ ἠθικῆς συναισθησεως. Ἄν τοιαῦτα ἠθικὰ αἰσθήματα δὲν ὑπῆρχον εἰς πᾶσαν κοινωνίαν καὶ παντὶ ἀτόμῳ ταύτης, οἱ πόθοι, αἱ ἐπιθυμίαι καὶ τὰ πάθη ἐνὸς ἐκάστου θὰ καθίστων ἀδύνατον τὴν ἐν κοινῷ ὑπαρξίν. Πραγματικὴ τις ἠθικὴ ὑφ' οἰανδὴποτε μορφήν ὑπῆρξεν εἰς πάσας τὰς ἐν τῷ κόσμῳ γεννηθείσας κοινωνίας.»

Τούτου δεδομένου ἕκαστος δύναται νὰ ἐρωτήσῃ ἂν οἱ μύρμηκες στεροῦνται ἠθικῆς. Καὶ οὗτοι ἔχουσι πόθους, ἐπιθυμίας καὶ πάθη. Αἱ κοινότητες αὐτῶν εἶνε πολλάκις ὅσον πολυάριθμοι, ὥστε δύναται τις νὰ τὰς παρομοιάσῃ πρὸς τὸ Πεκίνον ἢ τὸ Λονδίνον. Αἱ μύρμηκίαι ἄφ' ἑτέρου δὲν εἶνε τυχαῖοι τινες συνεταιρισμοὶ ἀνεξαρτήτων ἀτόμων, ἢ ἐταιρεῖαι παροδικαὶ ὡς αἱ τῶν πτηνῶν, ἀλλὰ κοινωνικὴ καλλίστη ὀργανωμένη ἐν αἷς τὰ μέλη ἐργάζονται ἐν τελείᾳ ἀρμονίᾳ πρὸς τὸ καλὸν πάντων. Ἡ ὑπάρχουσα ἀναλογία τῶν κοινωνιῶν τῶν μυρμηκῶν πρὸς τὰς τῶν ἀνθρώπων καθιστᾷ τὴν μελέτην αὐτῶν τὰ μάλα ἐνδιαφέρονσαν. Ἐκαστος βέβαια ποιεῖ νὰ μάθῃ

τι περί του χαρακτήρος των, πῶς φαίνεται εἰς αὐτοὺς ὁ κόσμος, καὶ ἐν ποίῳ μέτρῳ δύναται τις νὰ ἀποδώσῃ τούτοις συνείδησιν καὶ φρόνησιν.

Πολλοὶ παρατηρηταὶ ἀνέφερον παραδείγματα ἀγάπης καὶ ἀρωγῶσεως τῶν μυρμηκῶν ὁ Forel λέγει ὅτι πάντοτε οἱ μύρμηκες περιποιούνται τοὺς ἐλαφρὰ πληγωμένους ἢ καὶ ἀδικητούντας συντρόφους των· μεταφέρουσι δ' ἐκτὸς τῆς μυρμηκῆς καὶ ἐγκαταλείπουσιν εἰς τὸν θάνατον, ὅταν εἶνε βρώεως πληγωμένοι καὶ σπουδαίως ἀσθενεῖς. Ὁ Latrelle διηγᾷται τ' ἀκόλουθα. «Θέλων νὰ βεβαιωθῶ περὶ τῆς ἑδρας τῆς κίσθησεως τῆς ἀσφρήσεως τῆς τῶσον κατακτανῶν εἰς τοὺς μύρμηκες, ἀπέσπασα τὰς κεραίας τινῶν ἐξ αὐτῶν, διότι ἐν ταύταις πιστεύεται ὑφιστάμενη ἡ κίσθησις αὐτῆ. Μετ' ὀλίγον παρετήρησα τὰ οὕτως ἀκρωτηριασθέντα μικρὰ ζῶα ὑποπεσόντα εἰς εἶδος τι μέθης ἢ μανίας. Περιεπλανῶντο τῆδε κάκιστε, μὴ ἀναγνωρίζοντα πλέον τὸν δρόμον των. Μύρμηκες τινὲς ἐπλησίασαν τοὺς δυστυχεῖς πύσσοντας, ἔφερον τὴν γλώσσάν των ἐπὶ τῶν πληγῶν των, καὶ ἄφρασαν ἐπ' αὐτῶν σταγόνα ὑγροῦ τινος. Παρατήρησα ὅτι ἡ φιλευσπλαγγῆνος αὐτῆ πράξις ἐπανελήθη πολλάκις. Συμπάθη ζῶα, ὅποια μαθήματα δίδετε τοῖς ἀνθρώποις!»

«Πάντοτε, ὅταν μύρμηξ τις, λέγει ὁ K. Saint-fargeau, συναντήσῃ πληγωμένον ἄλλον μύρμηκα ἀνεγείρη τοῦτον καὶ μεταφέρει εἰς τὴν μυρμηκίαν. Τὸ πρῶμα εἶνε ἀληθές, ἀλλ' ὡς ἐν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κοινωνίᾳ ἀπαντῶσιν ἀσπλαγγῆνοι καὶ εὐσπλαγγῆνοι χαρακτήρες, οὕτω ὑπάρχουσι καὶ κελοὶ καὶ κελοὶ μύρμηκες.

Ὅταν μύρμηξ τις μάχεται, σπκνιώτατα οἱ σύντροφοὶ του προσέρχονται ὡς ἐπίκουροι. Φαίνονται μᾶλλον, ἐκτὸς ὅταν γενικὸς ἐπικρατῆ πόλεμος, οὐδὲν ἔνδικα φερόμενοι, πολλάκις μάλιστα δὲν σταματῶσι μῆτε νὰ παρατηρήσωσι.

Σεῖρα πειραμάτων ἀπέδειξεν ὅτι οἱ μύρμηκες σχεδὸν ποτε δὲν φαίνονται προσέχοντες μὴ δὲ φροντίζοντες νὰ προστατεύσωσιν ὁμοίους των εὐρισκομένους ἐν δυσκόλῳ θέσει. Τὸ τοιοῦτον ὁμοῦ δὲν εἶνε γενικόν· οἱ κελοὶ Σαμαρείται δὲν ἐλλείπουσιν ἐπίσης μεταξὺ τῶν μυρμηκῶν.

Ὅπως γνωστὴ ἡ φιλιὰ ἢ συνδέουσα τοὺς μύρμηκες μίξ καὶ τῆς αὐτῆς μυρμηκῆς, ἔλαβον, λέγει ὁ Lubbok, ἐξ μύρμηκος F. fusca, κ' ἐκλεῖσα τοῖτους ἐν φιλιδίῳ, οὐτινος τὸ στόμα ἦτο περικυκλωμένον διὰ λεπτοῦ ὑφάσματος. Τὸ ὑφάσμα ἦτο τόσον λεπτόν καὶ ὁ ἰστός τόσον ἀσθενής, ὥστε ἠδύναντο οἱ μύρμηκες νὰ συγκοινωνῶσι κάλλιστα διὰ τῶν κεραίων των. Παρατήρησα τότε ἂν οἱ ἐλεύθεροι

τυγχάνοντες μύρμηκες θὰ ἐφρόντιζον καὶ θὰ ἔτρεπον τοὺς χιμακλώτους. Ἐπειδὴ ὁμοῦ τὸ πείραμα δὲν ἔδωκεν ἡμῖν ἀποτελέσματά τι, μεταχειρίσθη κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐχθρική τινε εἶδη. Κατὰ συνέπειαν ἔθηκα δύο μύρμηκες F. fusca ἐκ τῶν μυρμηκῶν μου ἐντὸς φιλιδίου κεκλεισμένου καθὼς τὸ ἀνωτέρω περιγραφέν. Ἐν δευτέρῳ φιλιδίῳ ἔθηκα δύο μύρμηκες τοῦ αὐτοῦ εἶδους ἀνήκοντες ὁμοῦ ἐτέρῃ τινὶ μυρμηκῆ. Οἱ ἐλεύθεροι μύρμηκες οὐδὲν ἔπρόσεξαν εἰς τοὺς κεκλεισμένους φίλους των, τὸν κνῆτιον ἢ παρουσίαν τῶν ἐχθρῶν ἐξήρεθισεν αὐτοὺς τὰ μέγιστα. Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς ἡ δύο μύρμηκες ἐρύκταντο ὡς σκοποὶ τὸ φιλιδίον. Ἐν καιρῷ δὲ νυκτὸς πλείοτεροι τῶν δώδεκα συνηθροίζοντο πέραν. Μετ' ὀλίγης ἡμέρας οἱ μύρμηκες κατώρθωσαν νὰ ἐκφύγῃσι τῆς φιλίης, εὐρομεν δὲ τὴν πρῶιν τὰ πτώματα αὐτῶν· ἐνῷ οἱ φίλοι ἐξηκολούθουν μένοντες ἐν τῷ φιλιδίῳ οὐδένος προσέχοντες εἰς αὐτούς.

Ἐκ τούτων καὶ ἄλλων πειραμάτων δεικνύεται ὅτι πρὸς τοῖς ζώοις ταῦτοις ἐπικρατεῖ μᾶλλον τὸ μῖσος ἢ ἡ φιλιὰ. Οἱ μύρμηκες μίξ καὶ τῆς αὐτῆς μυρμηκῆς οὐδέποτε φιλονεικοῦσι πρὸς ἀλλήλους. Παραδείγματα δὲ συμπαιδείας καὶ ἀγάπης ἐλλείπουσι πρὸς αὐτοὺς.

Ἐν μίξ τῶν μυρμηκῶν μου ἐγεννήθη μύρμηξ ἀνευ κεραίων. Ἐπειδὴ δὲ μέχρι τῆς ἐποχῆς δὲν ἔτυχε νὰ ἴδω ὁμοίαν περίπτωσιν ἐπετήρου καλῶς τοῦτον. Οὐδέποτε ἐξήρχετο τῆς φωλεῆς, τέλος δὲ μίαν ἡμέραν εὐρον αὐτὸν περιπλανώμενον ἔξω, καὶ ἀγνοοῦντα τὸν δρόμον του. Μύρμηκες τινὲς τοῦ εἶδους Lasius flavus τὸν προσέβαλον. Προσπάθησα νὰ τοὺς διαχωρίσω, ὁ δυστυχῆς ὁμοῦ μύρμηξ εἶπε διότι οἱ ἐχθροὶ του ἐπλήγωσαν αὐτὸν καιρίως, εἶπε ὡς ἐκ τῆς ἀκουσίως τραχύτητος μετ' ἧς ἔλαβον αὐτὸν, ἀπέμεινε κατακεκλιμένος καὶ σχεδὸν ἀνικίσθητος. Μετὰ τινὰ χρόνον εἰς F. fusca τῆς αὐτῆς μυρμηκῆς διήλθε παρ' αὐτῶν· ἐξήτασεν οὗτος μετὰ προσοχῆς τὸν ἀσθενῆ, ἔλαβεν αὐτὸν μετὰ πόνου καὶ τὸν ἔφερον εἰς τὴν μυρμηκίαν· οἰσδῆποτε μάρτυς τῆς σκηνῆς ταύτης δὲν ἠδύναντο νὰ μὴ ἀποδώσῃ εἰς τὸν μύρμηκα τοῦτον κίσθημα φιλευσπλαγγίης.

Ἄλλοτε παρετήρησα εἰς μίαν ἐκ τῶν μυρμηκῶν μου τοῦ εἶδους F. fusca δυστυχῆ μύρμηκα κεκλιμένον ἐπὶ τῶν νῶτων καὶ ἀδυνατούντα νὰ κινηθῇ. Οἱ πόδες του ἐφαίνοντο κεκυρωμένοι καὶ αἱ κεραίαί του συνεσπειρωμένοι. Ἦτον ἐντελῶς ἀνίκκνος νὰ διατραφῇ μόνος. Διὰ τοῦτο ἐπετήρου αὐτὸν μετὰ μεγίστης προσοχῆς. Πολλάκις ἐδοκίμασα ν' ἀνακαλύψω εἰς ποῖον μέρος τῆς μυρμηκῆς εὐρίσκετο, ἐκαστοτε ὁμοῦ οἱ ἄλλοι ἔφερον αὐτὸν εἰς τὸ σκοτεινότερον ταύτης μέρος. Μίαν ἡμέραν ἐξήλθον ὅλοι οἱ μύρμηκες, ἴσως νὰ δρο-

σισθῶσι, μετ' αὐτῶν δ' ἔφερον καὶ τὸν ἀσθενῆ. Ἐπανελθόντες εἰς τὴν μυρμηκίαν συναπέφερον ἐπίσης αὐτόν. Μετ' ὀλίγης ὁμοῦ ἡμέρας μετ' ἄλλας τὰς περιποιήσεις των ἀπέθανε.

Ὁ κ. Lubbok ὅπως βεβαιωθῇ ἂν οἱ μύρμηκες ἀναγνωρίζουσι τοὺς συγκαταίτους των διὰ ἰδιαιτέρου τινὸς συνθήματος ὡς ὑπετίθετο ὡς πρὸς τὰς μελίσσας, καὶ θέλων νὰ ἴδῃ ἂν οὗτοι ἀναγνωρίζον τοὺς φίλους των ἀναισθήτους ὄντας ἔκαμε τὰ ἐξῆς πειράματα.

Ὅτε μύρμηκες τινὲς ἐκ τῶν μυρμηκῶν του περιεπλανῶντο ἐπὶ τῆς τραπέζης του ἐκμυζῶντες μέλι εὐρισκόμενον ἐπ' αὐτῆς, ἐχλωροφύμισα τέσσαρας ἐξ αὐτῶν, πρὸς δὲ καὶ τέσσαρας ἄλλους προσερχομένους ἐκ τῆς μυρμηκῆς τοῦ κήπου του. Ἀφοῦ δὲ πάντας ἐχρωμάτισε κατακλιῶντας πρὸς εὐκαλοὺς ἀναγνωρίζουσιν, ἐτοποθέτησε παρὰ τὸ μέλι. Ἐπὶ τινὰ χρόνον οἱ μύρμηκες δὲν ἔδωκαν προσοχὴν. Μετ' ὀλίγον οἱ τέσσαρες φίλοι μύρμηκες ἐκείνοι εἰσέτι κατακεκλιμένοι, ἐνῷ οἱ τέσσαρες ξένοι δὲν ὑπῆρχον ἐκεῖ πλέον. Δύο ἐξ αὐτῶν εἶχον ριφθῆ κατώθεν τῆς τραπέζης ἐν ἡ ἦτο τὸ μέλι, καὶ οἱ δύο ἄλλοι ἐξηφανίσθησαν. Ἐπανέλαθε τὸ πείραμα θέσας πάλιν τέσσαρας ὁμοφύλους καὶ τέσσαρας ξένους πλησίον εἰς μέρος ἐνθα οἱ Lasius flavus ἔτρωγον μέλι.—καὶ πάλιν ἐβεβαιώθη ὅτι οἱ μύρμηκες ἀπέριπτον τοὺς ξένους οὐδὲν ἔπρόσεχοντες εἰς τοὺς ὁμοφύλους των.

Πλείστα πειράματα τοιαῦτα ἀπέδειξαν ὅτι οἱ μύρμηκες, τοῦλάχιστον οἱ ἐξετασθέντες, δὲν φροντίζουσι νὰ προφυλάξωσι τοὺς ὁμοφύλους των καταστάνας ἀναισθήτους.

Ἐπανελήθησαν τὰ πειράματα ἐπὶ μυρμηκῶν μεθυσθέντων ἀπλῶς. Ἐκ τούτων ἀπέδειχθη ὅτι οἱ μύρμηκες ἀναγνωρίζουσι καὶ τοὶ ἀναισθητοὶ κάλλιστα τοὺς ὁμοφύλους των, διότι ἐκ 41 ὁμοφύλων καὶ 52 ξένων μεθυσμένων μεταφερόντων ἐν τῇ μυρμηκῆ, μόνον 9 ὁμοφύλοι ἐρρίφθησαν ἐν τῷ ὕδατι, ἴσως διότι ἡ ἀναισθησία των ἐξελήθη ὡς θάνατος, παντες δ' οἱ ξένοι.

(Ἔπειτα συνέχεται.)

N. X. ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΣ

Η ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΣΧΟΛΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Ἀφορμὴν λαθόντες ἐξ ἐφημερίδος τινὸς Ἀθηναϊκῆς ἐκφρασεῖσιν ὑπὲρ τῆς συστάσεως Σχολῆς πολιτικῶν ἐπιστημῶν ἐν Ἀθήναις καὶ ὑποδείξεως καὶ πρὸς τὰς ὠφελείας, αἰτινες ἤθελον προκύβει ἐξ αὐτῆς, ἐκτίθεμεν κατωτέρω σύντομον περιγραφὴν τῆς ἐν Παρισίῳ τοιαύτης, φρονούντες ὅτι ἐνδικα φερόν κηρίσταται πᾶν ἀ-

νάγνωσμα ἀποβλέπον εἰς τὴν πρόδον τοῦ ἀσημέρι καταπληκτικῶς χωροῦντος πολιτισμοῦ.

Ἡ ἐν Παρισίῳ Σχολὴ τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν διεδέχθη τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1848 ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως συσταθεῖσαν «Ἐθνικὴν Σχολὴν διοικητικῶν μαθημάτων», ἐν ἣ ἡ ἐκπαίδευσις τῶν ἀποβλεπόντων εἰς δημοσία στάδια ἐγένετο δημοσίαις δαπάναις. Δυστυχῶς διὰ τοῦ μέτρου τούτου ἡ Κυβέρνησις ἀνελάμβανε ἠθικὴν τινὰ ὑποχρέωσιν πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐν αὐτῇ εὐδοκίμησαντας, εἰς οὓς ὤφειλε νὰ χορηγήσῃ κατόπιν δημοσίαν τινὰ θέσιν. Αἰτία τούτου ἡ μετὰ διετίαν διάλυσις της.

Περὶ τὸ 1871 ἔτος ἐπελήθησαν τῆς ιδέας ταύτης ὑπὸ διάφορον ὄμως ὄψιν τὴν Ἐθνικὴν διεδέχθη ἰδιωτικὴ καὶ δι' ἰδιωτικῶν δαπανῶν συντηρουμένη Σχολὴ μὴ ἐξαρτωμένη ἐκ τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις καὶ οὐδεμίαν ἀνελάμβανε ἠθικὴν ὑποχρέωσιν ἀπονομῆς θέσεων τοῖς ἐξ αὐτῆς ἐξερχομένοις.

Ἡ πρωτοβουλία τῆς συστάσεως τῆς Σχολῆς ταύτης ὀφείλεται εἰς ἀνδρα διαπρεπεῖς καὶ ὑψηλοτάτας κατέχοντας θέσεις ἐν τῷ Γαλλικῷ κόσμῳ. Ἀξίως ἰδιαιτέρας μνείας ἐστὶν ὁ κ. Boulmy, μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας καὶ τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, ὅστις καὶ διεθυντῆς αὐτῆς ἐτάχθη, μέχρι δὲ τῆς σήμερον, ἦτοι ἐπὶ δέκα καὶ τρεῖς ἔτη ἐπαξίως καὶ μετ' ἀπραμίλλου ἱκανότητος διεθύνει αὐτὴν παρατηρῶν τὰς ἀσημέρι λαμπρὰς προόδους της, αἰτινες ὑπερέβησαν, βεβαίως, τὰς ἐκταυτοῦ ἐλπίδας.

Εἴκοσι καὶ τρεῖς ἑδραὶ κατέχονται ὑπὸ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, μελῶν τῆς Γαλλ. Ἀκαδημίας, τοῦ Κοινοβουλίου καὶ ἀνωτέρων τοῦ Κράτους ὑπαλλήλων, τριακόσιοι δὲ καὶ πλέον μαθηταὶ πληροῦσι καθ' ἐκάστην τὰ αἰθούσας αὐτῆς, ἐν οἷς διακρίνονται καὶ ἀριστοὶ ξένοι, ἰδίως Ρωμοῦνοι, Σέρβοι, Βούλγαροι, Ἀγγλοὶ καὶ τινὲς Ἕλληνας.

Σκοπὸς τῆς Σχολῆς. Ἡ Σχολὴ αὐτῆ τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν ἐπιστέφει τὴν ἐλευθέρην ἀνατροφὴν τοῦ σπουδαστοῦ διὰ γνώσεων, ἧς ἡ μὲν ἐγκυκλοπαιδικὴ παιδεία ἀδυνατεῖ νὰ συμπεριλάβῃ διὰ τε τὸ πρόωρον τῆς ἡλικίας τοῦ μαθητοῦ καὶ τὴν πληθῶραν τῆς ἐγκυκλοπαιδικῆς ὕλης, ἡ δὲ, κατόπιν, ἐπιστημονικὴ, θίγει μὲν τινὰς τούτων, ἀλλ' ἡ σπουδὴ των γίνετα ἀτελής, καθ' ὅσον ἄλλος ὁ σκοπὸς τῆς πανεπιστημιακῆς ἐκπαιδεύσεως. Τούτων ὅλων φυσικὴ καὶ ἀποδεδειγμένη συνέπεια ἐστὶν ἡ οὐχὶ ἐντελής μόρφωσις τοῦ νέου, ὅστις, μετ' ὅλον τὸ βῆμα τοῦ πτυχίου, συμβαίνει πολλάκις ν' ἀμοιρῇ γνώσεων κυριωτάτων καὶ ἀπαραιτήτων, ἧς τινὰς ἀποκτᾷ μὲν κατόπιν δι' ἰδίαν μελέτην, οὐδέποτε ὁμοῦ ἐπιστημονικῶς κατηρτισμένης.

Ἡ ἀλήθεια τῶν ἀνωτέρω καθίσταται πασί-
δηλος καὶ ἀναμφισβήτητος ὡς πρὸς τοὺς σκο-
ποῦντας ν' ἀκολουθήσωσι στάδιον ἐντελῶς δι-
άφορον τῶν ἐν Πανεπιστημίοις προπαρασκευα-
ζομένων. Ἐπειδὴ ἡ Νομικὴ Σχολὴ καταρτί-
ζει νομικοὺς οὐχὶ ὁμοίως καὶ διπλωμάτας ἢ οἰ-
κονομολόγους, ἀναγκασίαν ἐθεωρήθη ἡ σύστασις
ἰδιαιτέρας Σχολῆς συμπληρωτικῆς, ἣν ἀκρι-
βῶς εἰπόμεν, τῆς Νομικῆς, διαφερούσης ὁμοίως
ταύτης ὡς πρὸς τὸ μεθοδικὸν καὶ ἰδιαιτέρον
τῆς ἐκπαιδεύσεως. Ὑπάρχουσιν ἀληθῶς ἐπέ-
κεινα τῆς ἐπιστημονικῆς ζώνης γνώσεις τινὲς
θετικαὶ καὶ ἀκριβεῖς, χίτινες ἀπαιτοῦνται διὰ
τὴν καλὴν λειτουργίαν τοῦ πολυπλόκου κοι-
νωνικοῦ συστήματος· αὗται εἶναι λ. χ. ἡ δι-
πλωματικὴ ἱστορία, αἱ ἀρχαὶ εἰς ἀεστῆσαι
ἡ διοικητικὴ οἰκονομία, ἡ πλουτολογία, ἡ
οἰκονομολογία, ἡ ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ
γεωγραφία, ἡ στατιστικὴ κ. τ. λ.

Ἀπασαὶ αἱ γνώσεις αὗται ἀπαρτίζουσι μέ-
ρος τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν, δὲν ἀποκτῶν-
ται δὲ ἡ διὰ μελέτης μεθοδικῆς ἀπκριτήτου
τοῖς προωρισμένοις διὰ τὰ δημόσια στάδια.

Ἡ Σχολὴ λοιπὸν τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν
εἶναι ἡ γέφυρα ἢ πρὸς τὰς δημοσίας θέσεις ἄ-
γουσα καὶ ἡ παρέχουσα πολλὰς ἐγγυήσεις τῆς
ἐπὶ τῶν θέσεων τούτων ἀκριβοῦς καὶ περρωτι-
σμένης τῶν καθηκόντων ἐκπληρώσεως.

Σκοπὸς τῆς ἰδρύσεως ἐκπαιδευτηρίου τοιοῦ-
του εἶναι γενικῶς ἡ συμπλήρωσις τῆς παιδεύ-
σεως τῶν ἐκ τῶν Πανεπιστημίων ἐξερχομένων,
εἰδικῶς δὲ ἡ τῶν Σχολῶν τούτων φοιτήσις κα-
θίσταται ἀπαραίτητος διὰ τοὺς ἀποβλέποντας
εἰς δημόσιον θέσιν.

Μεθοδικὴ τῆς διδασκαλίας δι-
αίρεσις. Ἐὰν ἦτο ἔργον λίαν μακρὸν τὸ νὰ
ἐξετάσῃ καὶ περιγράψῃ τις λεπτομερῶς τὸ το-
σοῦτο ποικίλον πρόγραμμα τῆς Σχολῆς, τὰς
τόσας παραδόσεις, τὰς πρακτικὰς ἀσκήσεις καὶ
τέλος τὸ πῶς ἀποκτάται τὸ τῆς Σχολῆς δι-
πλωμα μετὰ προηγουμένως δύο ἐξετάσεις προ-
φορικῆς καὶ ἐγγράφους, διὰ τῆς δημοσιεύσεως
δύο ἐνακισίμων διατριβῶν δυναμένων νὰ φέ-
ρωσι τὸν τίτλον ἐπιστημονικῆς συγγραφῆς.
Πρὸς τὸ παρὸν παραθέτομεν μόνον τὴν διαί-
ρεσιν τῆς Σχολῆς ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς διδα-
σκαλίας, ἐξ ἧς δύναται τις εὐκόλως νὰ κρίνῃ
περὶ τῆς σπουδαιότητός τῆς.

Ἡ ἐν Παρισίοις Σχολὴ διαίρεται εἰς τέσ-
σαρα τμήματα, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἀπαρτί-
ζει ἴδιον καὶ πλήρες πρόγραμμα μαθημάτων
πρὸς προπαρασκευὴν τῶν ἀποβλεπόντων εἰς τὰ
ἐξῆς τέσσαρα δημόσια ἐπαγγέλματα: α) Δι-
πλωματικὸν, β) Συμβούλιον Ἐπι-
κρατεῖας, γ) Διοικητικὸν καὶ
δ) Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον. Ἐκ-
τός τούτων ἡ Σχολὴ περιλαμβάνει στοιχεῖα

ἀνωτέρας παιδεύσεως, ἅτινα προπαρασκευα-
ζουσι δι' ὑψηλὰς ἐμπορικὰς καὶ τραπεζιτικὰς
θέσεις, οἷον διευθυντοῦ τραπεζῶν, ἐπιθεωρητοῦ
σιδηροδρόμων κτλ.

Ἀναλόγως τοῦ σταδίου εἰς ὃ ἕκαστος ἀπο-
βλέπει ἀκολουθεῖ καὶ τὸ ἀντιστοιχοῦν τμήμα,
ἡ δὲ χρονικὴ διάρκεια πρὸς ἀπόκτησιν διπλω-
ματος ὁρίσθη διετής.

Παραθέτομεν κατάλογον τῶν κυριωτέρων
μαθημάτων τμημάτων τινῶν πρὸς εὐχρηστέ-
ραν κατανόησιν τῆς διαφορᾶς μεταξύ τῶν πα-
νεπιστημιακῶν μαθημάτων καὶ τῶν τῆς
Σχολῆς:

Διπλωματικὸν τμήμα: Ἐθνο-
γραφία — Διπλωματικὴ ἱστορία — Ἀνατολι-
κὰ ζητήματα ἀπὸ τοῦ 1856 μέχρι τῆς σῆ-
μερον — Διπλωματικὰ κατορθώματα ἀπὸ τοῦ
1648 μέχρι τοῦ 1789 — Γεωγραφία οἰκονο-
μικὴ — Ἐμπορικαὶ ἐπίσημοι συνθήκαι — Διε-
θνῆς καὶ φυσικὸν δίκαιον — Ἐμπορικὴ νομο-
θεσία κατὰ σύγκρισιν μετὰ τῆς τῶν ἄλλων
Ἐθνῶν — Ἱστορία τοῦ σχηματισμοῦ τῶν πρω-
τίστων Εὐρωπαϊκῶν Ἐθνῶν κατὰ τὸν Με-
σαιῶνα κτλ. κτλ.

Διοικητικὸν τμήμα: Διοικητικὸς
ὀργανισμὸς διαφόρων Κρατῶν — Δημόσια εἰ-
σοδήματα καὶ φόροι — Πλουτολογία ἐν ἐκ-
τάσει — Ἐμπορικὴ στατιστικὴ — Συνταγ-
ματικὸν δίκαιον — Κοινοβουλευτικὴ καὶ νό-
μοθετικὴ ἱστορία — Ἀστικὸν δίκαιον κατὰ
παραβολὴν κτλ.

Τμήμα Ἐλεγκτικῶν Συνεδρί-
ου: Οἰκονομικὰ συστήματα διαφόρων Ἐ-
θνῶν — Δάνεια — Προϋπολογισμὸς διαφόρων
Κρατῶν — Λογιστικὴ — Διπλογραφία κτλ.
κτλ.

Προσωπικὸν τῆς Σχολῆς: Δὲν
δυναμέθα νὰ παραλείψωμεν ὀνόματα τινὰ σο-
φῶν μελῶν τῆς Σχολῆς, ὧν ἡ βεβαιότης εἶναι
ἀνεγνώρισμένη ὑφ' ὅλου τοῦ ἐπιστημονικοῦ
κόσμου. Καὶ δὴ τὸ Διοικητικὸν Συμ-
βούλιον σύγκειται ἐκ δώδεκα μελῶν,
πρόεδρος τῶν ὁποίων εἶναι ὁ κ. E. André, ἀν-
τιπρόεδρος ὁ κ. Hely d' Oisel, διευθυντῆς τῆς
Σχολῆς, ὡς εἶπομεν, ὁ κ. E. Boutmy, κατόπιν
δ' ἐπονται οἱ κ. κ. Alfred André μέλος τοῦ
Συμβουλίου τῆς Γαλλικῆς Τραπεζῆς, E.
Beaussire καὶ H. Taine ἀκαδημαϊκοί, P. Be-
thmont πρόεδρος τοῦ Ἐλεγκτικοῦ συνε-
δρίου κτλ.

Ἡ ἐπιτροπὴ τῆς τελεσιουργί-
ας σύγκειται ἐκ τῶν κ. κ. Aucoc, Da-
reste, Glasson, Janel, Leroy-Beaulieu, Picou,
Leon Say, Viel-Castel, Vuitry ἀπόντων με-
λῶν τῆς Γαλλ. Ἀκαδημίας, Baudin, De Cler-
cy, πρῶτον πληρεξουσίων ὑπουργῶν καὶ τοῦ κ.
Florens Συμβούλου τῆς Ἐπικρατείας.

Οἱ δὲ Καθηγηταὶ — δι' οὓς πρὸς πρόλογος
περιττός — εἶναι οἱ ἐξῆς: E. Boutmy, Le-
vasseur, De Molinari, ἀκαδημαϊκός, Lyon-
Caen, Renault, Pigeonneau καθηγηταὶ τοῦ
Πανεπιστημίου, Levasseur de Precouri,
Gabriel A'ix καὶ De Leblouave δεινὸς τοῦ
Διοικητικοῦ δικαίου νομοδιδάσκαλος, Alex.
Ribot, F. Charmes μέλη τοῦ Κοινοβουλίου
καὶ πλείστοι ἄλλοι τῶν ὁποίων παραλείπομεν
τὰ ὀνόματα διὰ τὸ ὀλίγον τοῦ χώρου.

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Σχολῆς κύριος
E. Guérie καὶ ὁ Βιβλιοθηκῆριος κ. L. Pon-
sard συμπληροῦσι τὸν κατάλογον τοῦτον τοῦ
προσωπικοῦ.

Αἱ κατὰ τὰ δέκα καὶ τρία ἔτη πρόοδοι τῆς
Σχολῆς ὑπερέβησαν ὅλων τὰς ἐλπίδας. Θεω-
ροῦμεν ματαιοπониαν νὰ ἐπιμείνωμεν εἰς τὸ ζή-
τημα τοῦτο σημειοῦμεν μόνον ὅτι ἐκ τῶν
πολλῶν ἐξεληθόντων καὶ διαγωνισθέντων κατό-
πιν διὰ τὰς θέσεις δι' ἧς ἡ Σχολὴ προπαρα-
σκευάζει, ἅπαντες ἐπέτυχον μετὰ τῶν
πρωτῶν καὶ διωρίσθησαν εἰς δημοσίας θέσεις,
τοῦτο δ' ἐξηγεῖ τὴν καταπληκτικὴν τῆς Σχολῆς
φήμην, ἣν ἀναγνωρίζοντα τὰ γείτονα κράτη —
Γερμανία, Ἰταλία καὶ Βέλγιον — ἰδρύουσι
μετ' οὐ πολὺ παρομοίας Σχολὰς ἐπὶ τῶν αὐ-
τῶν τῆς ἐν Παρισίοις Σχολῆς βάσεων.

Οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι τοιοῦτου εἶδους ἀ-
νώτατα ἐκπαιδευτήρια ἰδρυθήσονται εἰς ἅπαν-
τα τὰ πεπολιτισμένα κράτη πρὸς μύρφωσιν
δημοσίων λειτουργῶν, ἄνευ τῶν ὁποίων οὐδέ-
ποτε ἔθνος τι δύναται νὰ προκόψῃ.

Παρίσι: 16 Ἰανουαρίου 1894

N. Γ. ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΟΣ.

Ἡ ΝΗΣΟΣ ΕΛΕΝΗ.

Ἡ περιώνυμος νῆσος Ἐλένη ἢ τὰ νῦν
Μακρόνησος, Μακρονήσι, ἢ
Μάκρη καλουμένη ὡς ἐκ τοῦ σχήματος,
ὅπερ ἡ φύσις, ἡ ὁ χρόνος ἔδωκεν αὐτῇ, ἢ
χθοναλή (1) αὕτη καὶ ἐπιμήκης, πετρώ-
δης ὡς τὸ πλεῖστον, νῆσος ἔσχε τὸ ἀρχαῖον
αὐτῆς ὄνομα ἐκ τῆς παραδόσεως, ὅτι ἐνταῦθα
ἡ Ἐλένη τοῦ Μενελάου ἀπέβη ἦτοι κατὰ
τὴν ἐκ Σπάρτης ἀπαγωγῆν, ἡ κατὰ τὴν ἐκ
Τροίας ἐπάνοδον. Τὴν δ' ἐπωνυμίαν Μάκρη
ἔλαθε διὰ τὸ σχῆμα αὐτῆς. Ὁ Στράβων
αὐτὴν φάνηται, ὅτι ἐννοεῖ μνημονεύων τὸν
ἀμερικὸν στίχον ἐν Ἰλιάδ. F. 445.

νῆσῳ δὲ ἐν Κρανάῃ κτλ.

Ἐντεῦθεν δὴλον, ὅτι ὠνομάσθη Ἐλένη ἢ
νῆσος, ἐπειδὴ ὁ Πάρις φεύγων ἐκ Λακεδαιμό-

(1) Ἦλε τοῦ ὑψηλοτάτου αὐτῆς χωρίου ὀφαιμένου 281
μέτρα ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης.

νος προσωμίσθη αὐτόθι μετὰ τῆς Ἐλένης.
Τῆς αὐτῆς γνώμης ἔχονται καὶ ὁ Εὐριπίδης
(Ἐλέν. σ. 1672-1675).

μὴ Πάρις γήμεί σε.
προσὸν παρ' ἀτῆ τειταμένη νῆσον λέγοι,
Ἐλένη τὸ λοιπὸν ἐν βροταῖς καλέσεται
ἐπεὶ κλοπῆς σῆς ἐκ ὀμῶν ἔδρατο.

Στέφανος ὁ Βυζάντιος «Ἐλένη νῆσος Ἀττι-
κῆς». Ἐκταῖος Εὐρώπη «ἐκεῖ ἀποβῆναι φασὶ
τὴν Ἐλένην μετὰ τὴν ἄλωσιν Ἰλίου. Ἐκαλεῖ-
το δὲ Μακρὴ διὰ τὸ μήκος» καὶ ὁ Πομπ-
ώνιος Μέλας (II, 7, 10) καὶ ἄλλοι συγγρα-
φεῖς. Τούτωντινὸν δὲ τινες, εἰς οὓς συγκατα-
λέγεται καὶ ὁ Παυσανίας, ἐννοοῦσι τὴν νῆ-
σον τὴν ἐν τῷ Λακωνικῷ κόλπῳ τὴν κατέ-
κνεντι τοῦ Γυθείου Κρανάην νῆσον, εἰς ἣν ὁ
Πάρις ἐκ τῆς Λακεδαίμονος φεύγων πρῶτον
ἤγαγε τὴν Ἐλένην. Εἰς δὲ τὴν πετρώδη τὴν
πρὸ τῆς Ἀττικῆς κειμένην νῆσον ἐπέβη ἡ
Ἐλένη μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἰλίου ἐπιστρέ-
φουσα, καὶ ἐκ τούτου ἐπωνομάσθη. Οὕτως ὁ
Παυσανίας. Ἡ δὲ τῆς Ἀττικῆς Κρανάη ἦτο
ἐπὶ Στραβῶνος ἀκατοίκητος, κατὰ δὲ τὸν
Ἀρτεμίδωρον «πρόκειται δὲ τῆς παραλίας
ταύτης πρὸ μὲν τοῦ Θορικοῦ καὶ τοῦ Σουνίου
νῆσος Ἐλένη, τραχεῖα καὶ ἔρημος, παραμή-
κης ὅσον ἐξήκοντα σταδίους τὸ μήκος· ἀπὸ
ταύτης γὰρ, φησιν, αἱ καλούμεναι Κυκλάδες
εἰσιν ὀνομάζει δὲ Κέω τὴν ἐγγυτάτην τῇ Ἐ-
λένῃ καὶ μετὰ ταύτην Κύθιον καὶ Σέριφον καὶ
Μήλον καὶ Σίφνον κ. ἐ.». Ὁ δ' ἐνωρίς καὶ ἐπὶ
Ζημίᾳ τῆς ἐπιστήμης ἀπαγγεῖς Βουρσιανὸς
ἀποφάνεται ἐν τῷ ἰδίῳ φιλοπονήματι Geo-
graphie von Griechenland (I. B. p. 356)
«ὅτι καὶ ἐν τῇ ἀρχαιότητι καὶ νῦν δὲν κατω-
κεῖτο διαρκῶς, ἀλλὰ μόνον ἐν θέρει ὑπὸ ποι-
μένων μετὰ τῶν ποιμνῶν αὐτῶν, ὑπὲρ ὧν καὶ
πολλοῦ τῆς νήσου ἀνωρύχθησαν πηγαὶ ὑδά-
των». Πλὴν ἀλλ' ὁμοίως πρὸς τὴν ἐποψιν ταύ-
την τοῦ Βουρσιανοῦ καὶ ἄλλων πρὸ αὐτοῦ
δικφωνοῦμεν τέλος καὶ δὴ διίσχυρίζομεθα,
ὅτι ἡ νῆσος Ἐλένη ἢ κειμένη μετὰ τῆς ἀτ-
τικῆς παραλίας καὶ τῆς καταντικρῆς νήσου
Κέω καὶ ἐκτεινομένη παραλλήλως τῆς ἀνα-
τολικῆς ἀκτῆς τοῦ Θορικοῦ (Γαῖδουρόμανδρας)
μέχρι τοῦ Σουνίου καὶ ἔχουσα περιμετρον περὶ
τὰ 2) μίλια κατωκεῖτο διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους:
α) διότι καταδείκνυνται ἐτι καὶ νῦν ἐρείπια
ἐπτὰ ἀρχαίων χωρίων ἐπὶ τῇ ἀκτῇ τῆς βο-
ρειοδυτικῆς πλευρᾶς, μάλιστα δ' ἐπὶ τῶν λει-
ψάνων ἐνός τῶν χωρίων αὐτῶν εἰσιν ὄρατὰ ἰ-
κανὰ κρηπιδώματα ὑπερμεγέθους γιγαντιαίου
κτιρίου, ἔχοντος σχῆμα τετραγώνον καὶ παρ'
αὐτῷ συντρίμματτα μικροῦ λευκοῦ. Ἀλλὰ
τὰ πλείστα τῶν ἐρειπίων αὐτῶν, ὡς εἰκός,
καλύπτονται ὑπὸ χωμάτων. Κατὰ τὴν ἡμετέ-
ραν εἰκοτολογίαν ἐκεῖ που ἔκειτο νὰς ἀρχαῖος
(ἴσως τῆς Ἀρτέμιδος), ἐφ' οὗ τοῖς ἐρειπίοις

ἐκτίθη ναΐσκος τιμώμενος ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Ἐντὸς δὲ τοῦ μικροῦ αὐτοῦ ναοῦ κείνται δύο σκληροὶ λίθοι ἔχοντες ἀρχαίως γλυφάς, σώζονται δὲ καὶ τινα ὑπολείμματα κίωνων μαρμαρέου β' διότι πάλιν ἐπὶ ἄλλου λόφου ἀρχαίου ἐπ' ἴσης χωρίου, ὅπου ἀνωκοδομήθη ναὸς τῆς Θεοτόκου, ἀνευρέθησαν θεμέλια ἀρχαίου οἰκοδομήματος γ' διότι ἐκ τῶν περισωθέντων τοίχων τῶν οἰκοδομῶν, ἐκ τοῦ ρυθμοῦ τῆς τέχνης καὶ ἐκ πολλῶν πηλίνων ἀγγείων ἀσφαλῶς ὅσον συνάγεται, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος νῆσος ἦτο κατακλιμένη πολλοὺς αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ καὶ μετὰ Χριστόν. Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν τισὶ τῶν ἐπιθαλασσιῶν ἀρχαίων χωρίων καὶ εἰς τὰς τριουμίαις ἐκτεθειμένοι οἰκίστοι, καὶ ὑπὸ χωμάτων κεκαλυμμένοι καὶ ἠρειπωμένοι καταστρέφονται, ὅπου οὐδὲ τὸ παράπαν θαυμαστόν, ἀφ' οὗ πρῶτον ὁ χρόνος κατεσύντριψε τοὺς ἐμπροσθεν βράχους καὶ συμπρέστυρεν εἰς τὴν θαλάσσαν. Ὅρος ἡ νῆσος οὐδὲν ἔχει, ἢ λόφους τινας καὶ δευράδα (ἢ ῥάχιν) ἀπ' ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν, ἣτις δίκην ῥάχως μεγάλου ἰχθύος ἔτεκε τῆς ὅλης νήσου προσομαίαις πρὸς μέγαν ἰχθύν κατὰ τὸ μέσον ἀποκλίνει εἰς δύο πλευράς βορειοδυτικὴν καὶ ἀνατολικομεσημβρινήν. Ἡ δ' ὑψηλότερὰ τοποθεσία τῆς νήσου καλεῖται Τροπυητὰ, διότι ἐκεῖ ὑπάρχει βράχος, οὗ ἐντὸς θόλος φυσικὴ διαπερῶσα τὸν βράχον ἐξ ἀνατολῶν ἐπὶ δυσμῶν. Ἡ θέσις αὕτη εὐλόγως δύναται καὶ ὀνομασθῆ κατ' ὀνόματι τῶν χωρίων ἐπειδὴ αὐτὸθεν ὄρωνται ἅπαντα ἡ ἀττικὴ ἀκτὴ, οἱ λιμένες καὶ ὄρμοι, ἢ Σουνιάς ἄρα μέχρι τοῦ Μακρονήσου καὶ τινα ὄρη τῆς Ἀττικῆς, πεδιάς καὶ δάση, πρὸς τούτοις μέρος τῆς Εὐβοίας καὶ τινες τῶν Κυκλάδων νήσων. Ἀπὸ δὲ τῆς ἀττικῆς ἀκτῆς χωρίζεται ἡ νῆσις Ἑλένη διὰ πορθμοῦ 3 μιλίων, ὅστις ἔχει ἰκανὸν βάθος καὶ εἰς τὸν πλοῦν μεγάλων σκαρῶν. Ἐντὸς ὅμως τοῦ πορθμοῦ τούτου κείνται δύο ὄραλοι ἐπὶ τῇ βορειοδυτικῇ παραλίᾳ τῆς νήσου. Ἰστέον, ὅτι πᾶσα ἡ ἐπιφάνεια τῆς νήσου μὴ συμπεριλαμβανόμενης, ὡς εἰκός, τῆς ῥάχως εἶναι ὡς τὸ πλεῖστον ὀμαλὴ καὶ ἔχει γεωργησίμους γαίαις πρὸς εὐφορίαν μάλιστα τῶν δημητριακῶν καρπῶν παρεκτός τούτου τὸ ἔδαφος εἶναι προσφές εἰς δενδροφυτεῖαν καὶ ἀμπελοφυτεῖαν. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ δρυμοὶ συνιστάμενοι εἰς ἀγριελκιάς, σχίνους καὶ διαφόρους ἄλλους θάμνους. Φύεται δὲ καὶ βοτάνη, ἡ γνωστὴ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν ἐλαφρόκαρτον καὶ ἐλαφρόσκορδον (*Cynura erecta*) πιθανῶς τὸ ἀπόκυον τοῦ Διοσκορίδου κατὰ τὸν ἐπικείμενον περὶ τῶν τοιούτων κ. Χελδράχι, καὶ γλόη εἰς φροδὴν πάντων τῶν ἐπὶ τῆς νήσου κτηνῶν.—Ἐξ ἄλλων πηγῶν καὶ ὑπάρχουσιν ἐνικ-

χοῦ πρὸς χρῆσιν τῶν αὐτῶν ἐνδικαιτωμένων ποιμένων καὶ τῶν κτηνῶν. Αἱ δ' εἰς χρῆσιν αὐτῆς πηγῆς εἶναι καὶ ἐξῆς. Βαγιάς; Ἀγρίλιου, Ἀσκέλας, Μυλοποτάμου, Ἀλυροπηγῆ δ' οὗ καὶ τοῦ Μαυριᾶ τοῦ Πηγῆδι.—Λιμένος μὲν στερεῖται ἡ νῆσος, ἔχει δ' ὄρμους, ὧν ὁ ἀσφαλέστερος κείνται ἐπὶ τῇ ἀνατολικομεσημβρινῇ πλευρᾷ ἐπονομαζόμενος Γερολιμνιόνης. Ἐπὶ δὲ τῆς αὐτῆς πλευρᾷ κείνται καὶ ὁ τοῦ Μαυριᾶ καὶ Ἀλυροπηγῆδος καὶ ἐπὶ τῇ δυσμικῇ πλευρᾷ τοῦ μεσημβρινοῦ ἡρωτηρίου ὁ κελούμενος Ἀγκέλις τρός. Μνημονεύτέον, ὅτι ἐν μέσῳ τῶν ὄρμων Γερολιμνίου καὶ Μαυριᾶ παρὰ τοὺς βράχους τοῦ αἰγιαλοῦ, ὅπου συγκρούονται τὰ κύματα, καὶ κάτωθεν τῆς θέσεως Κατακλιμῆς ὑπάρχει φυσικὸν σπήλαιον σταλακτικῶν ποικιλοσχημῶν, λευκῶν καθαρῶν καὶ λευκῶν καὶ ὑπὸ πᾶσαν ἐποφιν λόγου ἁλίων. Κατ' ἐξοχὴν δὲ θέας ἁλίοι εἰσιν οἱ ἐν τῷ σπηλαίῳ αὐτῷ ἐκ σταλακτικῶν κατασκευασμένοι δύο κίονες, ὧν αἱ ἄρα κληθρῶνται ἔτι καὶ νῦν ἐν τῷ σπηλαίῳ ἄνωθεν καὶ κάτωθεν, διότι κλίσεις μὴ δυναθέντες κάρπασσιν ἀμφοτέρους συνέτριψαν καὶ μετεκόμισαν τὰ στερεώτερα τεμάχια. Τοῦ σπηλαίου τούτου ἡ ἐκτακτικὴ ἰσοῦται πρὸς τὸ μέγεθος εὐρυχώρου δωματίου οἰκίας.

Περὶ τῶν ἐν τῷ νήσῳ κτηνῶν. Τὰ μάλιστα ἁλίων περιουσίαις συμβαίνει ἐπὶ τῶν ἀρσενικῶν προσβάτων, ἅτινα ἦτοι ἐκ τοῦ χορτοῦ, ἢ ἐκ τοῦ ὕδατος κησίστανται ζῆνον, ἐν ᾧ τὰ λοιπὰ τῶν ζῶων, ἦγον βόες, ἵπποι, ὄνοι, χοῖροι καὶ κίγες εἰς οὐδεμίαν βλάβην ὑποκείμενοι πολλαπλασιάζουσι τὸ γένος. Σημειωτέον, ὅτι εἰς τὴν νῆσον αὐτὴν ἐνσκήπτει νόσος προσβάλλουσα τὰ πρόβατα, ἧς ἡ αἰτία οὐπω ἠκριβώθη. Τὸ πρόβατον δὴλα δὴ ἅμα προσβληθὲν ὑπὸ τῆς νόσου κατέχευται ὑπὸ κεφαλαλγίας καὶ εἴτα ἀναίσθητὸν ἀποθνήσκει ὑπὸ τῆς κυλινθήσεως, ἢ τῆς πείνης.—Θηρίων οὐδὲν ὑπάρχει ἐν τῇ νήσῳ, ἢ μὲν ἀνάριθμοι, ὧν ἕνεκα ἐξαναγκάζονται οἱ ποιμένες καὶ κτείνουσι δοξαῖα (τυρότρυπες) πρὸς ἀποταμίευσιν ἐν αὐτοῖς τοῦ τυροῦ καὶ τῶν ἄλλων τροφίμων. Κατασκευάζουσι δὲ αὐτὰ ὧδα: εὐρίσκουσιν ἐπὶ βράχου σπήλαιον ἀκέραιον ἐσωτερικῶς, καὶ ἐξωθεν κτείνουσι τοίχον μετὰ σχιστῶν πετρῶν, προσκαρμύζοντας αὐτὰς οὕτως, ὥστε οὐδὲ μύϊα ἠμπορεῖ νὰ εἰσδύσῃ, ἔπειτα ἀφίνουσιν ἀπὴν ὅπως δι' αὐτῆς εἰσερχομένη οἱ ἀνθρώποι, καὶ αὐτὴν ἐπιτηδεύει ἐμφορτῶν διὰ πέτρης, ὥστε εὐρίσκονται ἐν ἀσφαλείᾳ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς τροφίμα. Ἡ δὲ κατασκευὴ γίνεται τοιαύτη, ὥστε τῷ κατέναντι ὄρωντι τὰ δοξαῖα αὐτὰ φαίνονται ὡς βράχοι.—Οἰκογένεια μὲν δὲν ἐνδικαιτῶνται ἐν τῇ νήσῳ,

ἀλλὰ μόνον ποιμένες, οἵτινες βόσκοντας τὰ αὐτῶν κτήνη κατοικοῦσιν ἐν σπηλαιῶσι καὶ ἐν ἀγροτικῶσι οἰκίστοις.

Περικίοντες τὴν παρούσαν περιγραφὴν προστιθέμεθα, ὅτι ἐνταῦθα εὐδοκίμει μάλιστα ἡ μελισσοκομία διὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν ἀνθέων τῶν θάμνων θύμου, θύμβρας, κουνούκλας (*) ἐρείκης, ἔτι δὲ καὶ τῶν ἀνθέων τῶν ἀγριελκιάων καὶ διὰ τὴν παντελῆ ἐλλειψιν τῶν καταστρεπτικῶν τῶν μελισσῶν σφηκῶν.

Τοσαῦτα ἐξ αὐτοφίας περὶ τῆς ἀρχαίας καὶ νῦν καταστάσεως τῆς νήσου Ἑλένης, τὰ νῦν Μακρονήσου, ἐν ἧ οἱ διακείμενοι ποιμένες Κεῖται ἀπολαύουσιν ἄρας ὑγείας διὰ τὸ εὐκράδες κλίμα, καὶ ὅπου ἡδύνατο ἀνέτως νὰ διακρίβωσι διασχίλοι ἐνοικοὶ ἀσχαλοῦμενοι εἰς τὴν γεωργίαν, ἀμπελοφυτεῖαν καὶ δενδροφυτεῖαν.

Ἐν Λευκάδι κατὰ Ἰανουάριον 1884.

N. ΠΕΤΡΗΣ

ΑΛΗΘΗΣ ΜΕΤΡΙΟΦΡΟΣΥΝΗ

Ὁ Φραγκλῆνος ὑπῆρξεν, ὡς γνωστόν, ὁ ἐφευρέτης τοῦ ἀλεξικεράνου, καὶ εἰς τῶν ἐνδοξότατα ἀγωνισθέντων ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τῆς Ἀγγλίας. Ὁ διάσημος Γάλλος Turgot θέλων νὰ ἐγκωμιάσῃ τὸν μέγαν Ἀμερικανὸν ἐπὶ τούτοις ἐποίησε τὸν ἐπόμενον λατινικὸν στίχον ἵνα γραφῆ ὑπὸ τὴν προτομὴν του:

*Erripuit caelo fulmen sceptrumque tyrannis
 ταυτέστιν*

Ἀφῆρπασεν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ τὸν κεραυνὸν, τὸ σκηπτρον ἀπὸ τῶν τυράνων.

Τὸν στίχον τούτον ὁ Turgot ἐποίησε κατ' ἀπομίμησιν ἄλλου λατινικοῦ στίχου τοῦ καρδινάλιου Πολινιάκ, ἀλλ' ὅπως ὅποτε οἱ πάντες ἐπεκρότησαν αὐτὸν ὡς λίαν πρωτότυπον καὶ ἐκφραστικώτατον. Ὁ Φραγκλῆνος μόνος τὸν ἐπέκρινε. Ἡ αὐστηρὰ αὐτοῦ λογικὴ δὲν ἠνεῖχτο οὐδὲν ἀπαθὸν πρὸς αὐτὴν, οὔτε τοὺς ἐπαινους αὐτοὺς τοὺς ὁποίους τῷ ἀπήνθυσαν. Πρὶν ἢ ἀποδεχθῆ ἀνέτεμνεν αὐτοὺς μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ λεπτολογίας. Τὸν λατινικὸν στίχον τοῦ Turgot ὁ ποιητὴς Félix Nogaret ἠθέλησε νὰ μεταφέρῃ εἰς γαλλικὴν γλῶσσαν, μεταφράσας δ' αὐτὸν οὕτω.

*Il ôte au ciel la foudre et le sceptre au tyrans,
 ἀπέστειλεν ἀμέσως εἰς τὸν Φραγκλῆνον τὴν μεταφράσιν μετὰ τριῶν σελίδων ἐγκωμιαστικῶν σχολίων. Εἰς ταῦτα εἶλαθε παρὰ τοῦ Φραγκλῆνου τὴν ἐξῆς ἀπάντησιν:*

«Κύριε,
 Ἐλαβὼν τὴν ἐπιστολήν, ἐν ἧ ἀφοῦ με

(*) Κοινοῦ κλά, διαφόρα εἶδη Κιστοῦ κατὰ Θεόφραστον.

κατακλύζετε με χεῖμαρρον ὄλον φιλοφρονημάτων ἐμποιούντων μοι ὀδυνηρὰν αἰσθησιν, διότι οὐδαμῶς δύναμαι νὰ φαντασθῶ ὅτι ἐγενόμενη ποτὲ ἄξιος αὐτῶν, ζητεῖτε τὴν γνώμην μου περὶ τῆς μεταφράσεως λατινικοῦ τινος στίχου. Δὲν εἶμαι ἀκούοντως κάτοχος τοῦ πνεύματος καὶ τῆς λεπτότητος τῆς ἐξικρέτου γλώσσης σας, ὥστε νὰ τολμῆσω νὰ ἀποφανθῶ γνώμην περὶ τῆς ποιητικῆς ἁξίας, ἣτις ἐνδὲ ἔχει νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὸν στίχον τούτον. Ὁρεῖλω μόνον νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχήν σας εἰς δύο ἀνακριβεῖς ὑπερχούσας ἐν τῷ πρωτοτύπῳ στίχῳ: Μεθ' ὅλα τὰ ἐπὶ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ πειράματά μου ὁ κεραυνὸς ἐξακολουθεῖ ἔτι καὶ νῦν νὰ πίπτῃ πρὸ τῶν παιδῶν μας, ὡς πρὸς δὲ τὸν τυράνον δύναμαι νὰ σῶς βεβαιώσω ὅτι οἱ ἐργασθέντες ἵνα τοῦ ἀποσπάσωμεν ἀπὸ τῶν χειρῶν τὸ σκηπτρον ἠριθμούμεθα ὑπὲρ τὸ ἑκατομύριον.

«BENIAMEIN ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΣ»

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἀγαθὸς ἐπαρχιώτης εἰσερχεται εἰς μουσεῖόν τι σπανίων πραγμάτων, ἐν ᾧ πρὸς τοῖς ἄλλοις βλέπει ὑπὸ ὑελίνην θήκην δύο κράνια, τὸ ἐν μεγάλῳ καὶ τὸ ἄλλο μικρόν, ἀπετεινόμενος δὲ πρὸς τὸν ξεναγοῦντα αὐτὸν ἐρωτᾷ:

- Ποίων ἀνθρώπων νὰ ἦσαν ἀρὰ γε αὐτὰ τὰ δύο κράνια;
- Τὸ μεγαλύτερον, ἀπαντᾷ ὁ ὀδηγός του, εἶνε τοῦ μεγάλου Καρόλου.
- Καὶ τὸ μικρότερον;
- Εἶνε τοῦ ἰδίου, ὅταν ἦτον παιδί!

Πλούσιος κτηματίας προσεκάλεσε ποτὲ τὸν Λαφονταῖνον εἰς γεῦμα, πεπειθῶς ὅτι ὁ τόσον χαρῆς καὶ εὐφροσύνης συγγραφεὺς ἤθελε βεβαιῶς διασκεδάσει τὴν ὀμνήγηριν διὰ τῆς ὀμιλίας του. Ὁ Λαφονταῖνος ἐφαγε καλῶς, δὲν εἶπε λέξιν, καὶ ἀμέσως κατόπιν ἐσηκώθη νὰ ἀναχωρήσῃ λέγων ὅτι μεταβαίνει εἰς τὴν Ἀκδημίαν. Ἄλλ' ὁ οἰκοδεσπότης τῷ παρατήρησεν ὅτι δὲν ἦτο καιρὸς ἀκόμη.—«Τὸ γνωρίζω, ἀπεκρίθη ὁ Λαφονταῖνος· καὶ διὰ τοῦτο θὰ πιάσω τὸν μακρότερον δρόμον διὰ νὰ μεταβῶ ἕως ἐκεῖ.»

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ὁ πάντα δυνάμενος νὰ ὑπομεινῇ δύναται καὶ τὰ πάντα νὰ τολμῆσῃ.

Μέγαν πλεονέκτημα δὲν εἶνε ἡ ζωηρότης τοῦ πνεύματος, ἂν μὴ συνυπάρχῃ καὶ ἡ εὐθουλίαι. Ἡ τελειότης τοῦ ὀρολογίου δὲν συνίσταται εἰς τὸ νὰ βαίνει ταχέως, ἀλλ' εἰς τὸ νὰ κινῆται κανονικῶς.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἀπέθανε πρό τινας ἐν τῇ ἀμερικανικῇ πολιτείᾳ τῆς Μιχλιγκάνης γρῆκιά μαύρη, περί τῆς ὁποίας ἡ «Ἐφημερίς τῶν Συζητήσεων» παρέχει τὰς ἐπομένους περιέργους πληροφορίες:

Ὄνομάζετο Sojourner Truth. Ἦτο ἀγνωστος ἡ ἡλικία τῆς, ἀλλ' ἦτο βέβαιον ὅτι ἦτο ὑπερεκατοντούτης. Γεννηθεῖσα δούλη ἐχειραφετήθη τῷ 1817 καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα Sojourner Truth κατὰ δικταγὴν τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐπίστευεν.

Ὁ κληρὸς τῶν μεθοδιστῶν ἐκπλαγεὶς ἐκ τῆς ἐκτάκτου καὶ φυσικῆς τῆς δούλης εὐγλωττίας ἐπεμψεν αὐτὴν ὡς ἱεροπόστολον παρὰ τοῖς μαύροις· ἀλλ' ἐγκατέλιπε μετ' ὀλίγον τὴν θρησκευτικὴν ἐκείνην ἀρεσὴν διὰ τὴν τῶν χιλικιστῶν λεγομένων, οἵτινες ἐνόμιζον ἐπιχειμενον τὸ τέρας τοῦ κόσμου. Ἀλλ' ἰδοῦσα ὅτι μετ' ὅλας τὰς προρρήσεις αὐτῶν ἡ γῆ ἐξηκολούθει στρεφόμενη περί τὸν ἄξονά τῆς, ἀφωσιώθη ψυχῇ καὶ σώματι εἰς τὴν ἰδέαν τῆς καταργήσεως τῆς δουλείας, ἧς παρέμεινε μία τῶν θερμοτάτων καὶ εὐγλωττοτάτων ἀποστόλων ἄχρι τῆς ἡμέρας τῆς χειραφετήσεως τῶν δούλων.

Ἐπὶ μακρὰ ἔτη ἡ Sojourner Truth διέτρεξε τὰς Ἠνωμένους Πολιτείας κατ' ὅλας αὐτῶν τὰς διευθύνσεις, κηρύττουσα τὴν κατάργησιν τῆς δουλείας εἰς πολυπληθεῖς ἀγορεύσεις, αἵτινες πάντοτε βαθυτάτην ἐνεπαύουν εἰς τοὺς ἀκρωμένους ἐντόπιους.

Αἱ αὐτοσχέδιαι αὐτῆς ἀγορεύσεις ἦσαν ἀριστουργήματα δημώδους καὶ περιπαθοῦς εὐγλωττίας. Ἦτο ὑψηλὴ, εὐθυτενής, αἱ ὀρθαί μοῖ αὐτῆς ἀπήστραπτον ὡς λυκίνης, ὅταν δ' ἡ ὄξεια αὐτῆς φωνὴ ἐν προφητικῷ οἴσטרῳ ἐξηκόντιζε τὰ ἀναθέματα τῆς κατὰ τῆς δουλείας, συνεκίνοι, ἐπειθεν ἀκαταμαχητῶς.

Μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τῆς χειραφετήσεως ἡ γρῆκιά Sojourner Truth παρουσιάσθη εἰς τὸν πρέσβρον Λίγκολν καὶ ἠξιώθη τῶν συγχαρητηρίων του. Τοῦτο ὑπῆρξεν ἡ ἐνδοξοτέρα τοῦ βίου αὐτῆς ἀνάμνησις: Ἀνεμινήσατο ἐντελῶς τῶν πρώτων πειραμάτων τοῦ ἀτμοπλοίου Φοῦ λ τ ω ν ο ς· εἶχον δ' ἐντυπωθῆ ἐν τῇ μνήμῃ αὐτῆς ἐνεκα τῆς ὀργῆς τῶν Ὁλλανδῶν κατακρυφαζόντων κατὰ τῆς διχθολικῆς ταύτης ἐφευρέσεως, ἰκανῆς μόνον νὰ φοβίζῃ τοὺς ἰχθύς καὶ ἐκδιώκῃ αὐτοὺς τοῦ παταμίου.

Ἡ Sojourner Truth κατέλειπε μικρὸν ἀκίνητον περιουσίαν κληροδοτήσασα αὐτὴν εἰς τὰς θυγατέρας τῆς

Πρὸ δεκαεξέ περίπου ἔτων ἀνεκαλύφθησαν ἐν Ρώμῃ μεγάλοι σωροὶ βαρυντοστάτου ἐρ-

χίου μαρμαροῦ. Ἡ περίεργος ἀνεκάλυψις ὀφείλεται εἰς τὸν ἐπιφανῆ ἀρχαιολόγον Βισκόντην, ὅστις τοιαύτην παρῆγεν ἐξήγησιν τοῦ πράγματος: Ἀπὸ τῆς Ρώμης μέχρι τῆς θαλάσσης ἐκτείνεται συνεχῆς σωρεὶα σπανιωτάτων καὶ πολυτιμοτάτων λελαξευμένων ὄγκων μαρμαροῦ καὶ ἀλαβάστρου. Τὴν ἀξίαν τῶν ὄγκων τούτων, ὑπὸ λεπτοτάτου στρώματος γῆς κεκαλυμμένων μόλις, ὑπολογίζω εἰς πολλὰ ἑκατομμύρια φράγκων. Ἡ ἐξήγησις περὶ τῆς προελεύσεως αὐτῶν εἶναι ἀπλουστάτη. Τὰ μάρμαρα τῶν διαφόρων ἐν Ρώμῃ οἰκοδομῶν προήρχοντο ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων ἐκ τῶν λατομιῶν τῆς Ἀφρικῆς, εἰς τὰς ὁποίας ὑπεχρεοῦντο νὰ ἐργάζονται οἱ καταδικαζόμενοι εἰς καταναγκαστικὰ ἔργα ἐν μεταλλείοις (ad metalla). Ἐστέλλοντο δὲ τὰ μάρμαρα λελαξευμένα καὶ ἔτοιμα εἰς Ρώμην καὶ ἐξεφορτώνοντο εἰς τὸ Ἐμπορεῖον, ὅπῃθεν παρελάμβανον οἱ ἀρχιτέκτονες δημοσίων οἰκοδομημάτων ὅσα ἐχρειάζοντο. Ἀλλὰ καὶ ὅσας αἱ οἰκοδομικαὶ ἐργασίαι διεκλύπτοντο, τὰ μάρμαρα ἐξηκολούθουν νὰ ποστέλλωνται τακτικῶς, διότι οἱ κατάδικοι ὄφειλαν νὰ ἐργάζωνται, ἀδιάφορον ἂν εἰς οὐδὲν ἐχρησίμευσεν τὸ πρῶτον τῆς ἐργασίας αὐτῶν. Ὅτε δὲ ὑπερεπληρώθη τὸ Ἐμπορεῖον, τὰ μάρμαρα ἐξεφορτώνοντο πλησίον, μέχρις ὅτου ἄπασα ἡ ὄχθη, μέχρι τοῦ λιμένος τῆς Ρώμης τῆς Ὀστίης κατελήθη ὑπὸ ὄγκων μαρμαροῦ. Σὺν τῷ χρόνῳ δὲ ἀπὸ τῆς πτώσεως τῆς Ρώμης καὶ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν βαρβάρων τὰ μάρμαρα ἐκαλύφθησαν ὑπὸ χώματος, καὶ ἐνεκα τῆς ἰδίαις βαρύτητος ἐβυθίσθησαν μικρὸν εἰς τὸ ἔδαφος. Ἐκποτὶ ἐμειναν παντελῶς ἀγνωστα, καὶ δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν ὅτι ἦτο τοῦτο δυστύχημα, διότι ἂν ἐγίνωσκον τὴν ὑπαρξίν αὐτῶν οἱ ἀπειρόκαλοι πάπαι καὶ εὐπατρίδοι τῶν μέσων χρόνων, δὲν θὰ κατέστρεφον τὰ παλαιὰ μνημεῖα καὶ τὰ λείψανα τῆς τέχνης πρὸς παριστῶν οἰκοδομικῆς ὕλης. Ἡ ἀνασκαφὴ ἦν ἐπιούσατο ὁ Βισκόντης ἀπέδειξεν ὀρθῶς τὰς εἰκασίας του, ἀλλ' οὐδεμία ἐγένετο χορῆσις τῶν μαρμαρῶν, μόνον δ' ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ὁ Πάπας Πῖος ὁ Θ' ἐδώρει ἐξ αὐτῶν εἰς ἐκκλησίας πρὸς κατασκευὴν ἀγίων τραπεζῶν καὶ διακόσμησιν αὐτῶν. Νῦν ὁμῶς ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις ἀπεφασισεν ἄχρησιμοποίησεν τὸ ἀπροσδόκητον καὶ παράδοξον κληροδότημα τοῦ παλαιοῦ ρωμῆϊκοῦ κράτους εἰς τὸ σημερινὸν βασίλειον τῆς Ἰταλίας.

Πλουσία τις Ἀγγλίς, ὀνόματι Στάπλετων Βρέδερτων, ἀπόθανυσα κατ' αὐτὰς ἐν Λιβερπόλει, κατέστησε διὰ διαθήκης κληρονόμον τῆς εἰς δέκα ἑκατομμύρια φράγκων ἀνερχομένης περιουσίας τῆς τὸν Πάπαν.